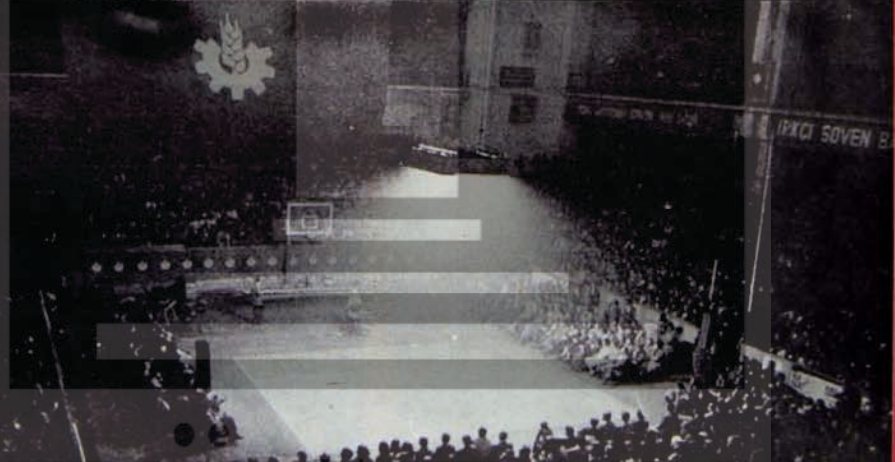

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 57 - 11 MAYIS 1976 5 TL.

büyük gün

aydınlık gece

BEHİCE BORAN, DİNÇER DOĞU VE MACİT BİLGE'NİN KONUŞMALARI 6-7. SAYFALARIMIZDA
1 MAYIS MİTINGİ VE TIP GEÇESİ İLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME 8-9. SAYFALARIMIZDA
1 MAYIS GECESİNİN SANAT OLAYLARI 14-15. SAYFALARIMIZDA

RESİMLERLE 1 MAYIS 1976

GÖRKEMLİ 1 MAYIS

BURSA MADEN İŞÇİLERİ 1 MAYIS YORUYOŞUNDE

1 MAYISTA ANALAR

ARÇELİK İŞÇİLERİ YORUYOR

1 MAYIS'IN AYDINLIK GEÇESİ

YORUYOŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Uluk OKMAN

Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı Kurulu:
Umur OŞKUN
Metin ÇULHAOĞLU
Mehmet AKÖZER
Vartık ÖZMENEK
Ercan EYÜBOĞLU

İzmit : Yusuf ALTINTAŞ
İstanbul : Hacı KANTARCI
İzmir : Aydın GEDİKALİ
Eskişehir : Vedat BARANOĞLU
Bursa : Cengiz KOÇ
Adana : Ceyhan CAN
Diyarbakır : Ruhi KOÇ
Avrupa : Rağit KAYA
19 Rue Emile Dubois 75014
PARİS

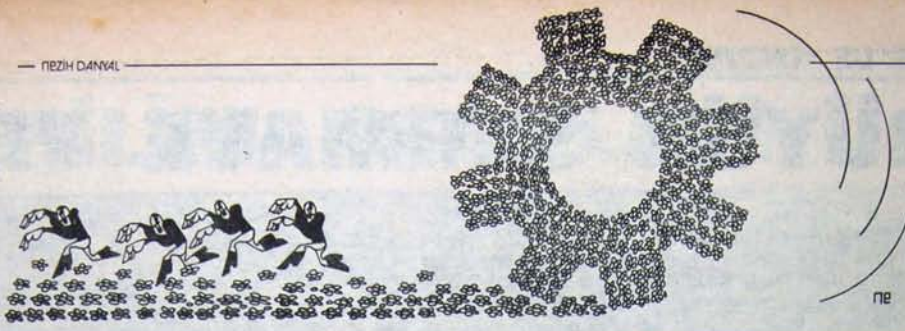
YONETİM:

Konur Sokak 15/8 Kızılay
Ankara Tel: 17 45 81
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerlod Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 26 35 67
ABONE KOŞULLARI
Yünlük : 200 TL.
6 Aylık : 100 TL.

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (renkli) : 7500 TL.
Arka Kapak (siyah beyaz) : 6000 TL.
İç sayfalarda sütun santimi: 20 TL.
Yayın ilanları : % 50 indirimli

Ege Dağıtım : Orhan ÖZŞİŞMAN
Başki: Daily News Web-Ofset Tesisleri

GELİŞMENİN DİYALEKTİĞİ

YALÇIN KÜÇÜK

Cumhuriyet Türkiye'si'nin en karanlık ve baskıcı günleri yaşıyor. Bin dokuz yüz yirmiler, zamanın ekonomik gelişmişlik düzeyine göre ileri bir sınıf hareketi ile birlikte geldi. Bağımsızlık savaşı, işçi ve emekçilere, yeni hak ve özgürlükler vaad etti. Vaadlerini yerine getirmede. "Muvazaa" partileri ve Takrir-i Sükun yasaları ile zamanını kullanmaya çalıştı. Bindokuzyüz otuzlar, üretici güçler düzeyini yükseltmek için, ilerici hareketi daha yoğun bir baskı çemberi içine aldı. Bin dokuzyüz ellilere kadar sürdü. Bin dokuzyüz ellilere girilirken "liberal ve ulusal" burjuvazi, ilerici sınıflara yeniden vaatlerde bulundu. Bin dokuzyüz ellinin başarılarında burjuvazi, liberalliğini ve ulusallığını artık tümden yitirmiş olduğunu, bilinen "tevkifat" ile ilan etti.

Bin dokuz yüz altmışlar yeni bir dönem. İkinci yarısı işçi sınıfının nice-lik olarak siyasal sahneye çıktığı dönem oldu. Nitelik bakımından ileri düzeylere ulaşamamış olması, özellikle küçük burjuva devrimcileri arasında işçi sınıfının öncülüğü tartışmasını ortaya çıkmasına yol açtı. Devrimci demokratlar, işçi sınıfının siyasal hareketini görmezlikten gelecek, ileri bir düzen kurabilecekleri inancıyla harekete geçtiler. 12 Mart, bu yolu da noktaladı. İşçi sınıfı hareketi, 12 Mart öncesinde, küçük burjuva devrimciliğine, küçük burjuvalar iktidara geleceği için karşı çıkmadı. Artık işçi sınıfı hareketinin dışında hiç bir ilericiğin yaşama şansı olmadığı için karşı çıktı. Bin dokuz yüz yetmişin başında Türkiye, büyük sermaye iktidarı ile işçi sınıfının siyasal hareketinden oluşan bir iktidamla karşı karşıya geldi. 12 Mart zamanın büyük sermaye iktidarı için işlediğini gösterdi.

Bin dokuz yüz yetmişler, başladığı gibi bitmeyecek. Dokuz aylık CHP-MSP Koalisyonu, artık Türkiye'nin ilerici hareket için ne büyük bir potansiyele sahip olduğunu açıkça gösterdi. Cephe girişimleri, bu açıklıktan hız aldı. Sınıf çelişkilerinin ve işçi sınıfı hareketinin ulaşmış olduğu düzeye göre, Türkiye, tarihinin en karanlık günlerini yaşamaya başladı. İşte tam bu dönemde Türkiye, elli yıldır yaşamadığı bir gösteriye tanık oldu. Üç yüz binden fazla, işçi, emekçi, memur, öğrenci ve aydın, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için yürüdü.

Gelişmenin diyalektiği, somut ve inkar edilmez bir biçimde ortaya çıktı. İşçi sınıfının disiplinli yürüyüşü, faşizm tezgahlıcılarına olduğu kadar sol gezvelere de büyük dersler verdi. Faşizm tezgahlıcıları, yürüyüşün büyük bir ders olduğunu hemen gördüler. Sermayenin "tarafsız" yayın organları, yürüyüşten hemen önce ve sonra, sığınaklarını iyice açıkladılar. Bunlar ve bunlar içinde uluslararası sermayenin Türkiyesözcüsü, ilk sayfalarının en göze çarpıcı sütunlarını Türkes'e ayırarak 1 Mayıs yürüyüşüne olan tepkisini belli etti. Belli etmeye devam ediyorlar.

Türkiye'de faşizm tirmanmaya devam ediyor. 1 Mayıs yürüyüşünden aldıkları dersle tirmanmalarını daha da sürdürececek. Bunda kuşku yok. Ama kuşku olmaması gereken başka noktalar var. Artık faşizm tezgahlıcıları, tirmanırken açıklıklarından kaybetme dönemine girtiler. Artık tirmanırken silahlarını atıyorlar. Silahlarını ateşlemiyorlar. Çünkü barutları bitiyor. Bunun için, son çare olarak, karşılarındakilere silahlarını atıyorlar. 1 Mayıs yürüyüşünün getirdiği diyalektik açıklıklık, son gün ve ayların gelişmelerini böyle değerlendirmek gerekiyor.

Bir kaç örnek. Bunlardan birisi Hava Kuvvetleri Komutanlığı olayı. Bu olayı, faşizmin tirmanmasının yeni bir örneği olarak görmek mümkün. Olaya, bu açıdan bakanlar, yanılıyor. Ancak değerlendirmeye eksik kalıyor. Böylece düzen, önemli silahlarından birisini bırakmak zorunda kalıyor. Düzenin, elli yıldır kullandığı silahlardan birisi, Silahlı Kuvvetler içinde atamaların, silahlı

kuvvetlerin kendi sorunlarından ve kendi yetki alanına giren işlerden birisi olduğu. Silahlı kuvvetlerin iç işlerine karışmama ve dışardan bakıldığında yalnızca kadem sıralamasını görme, düzenin silahı. Başkalarının değil. Şimdi düzen bu silahını attı. Kendi varlığını sürdürecektir operasyonlar için silahlı kuvvetlerin içine el atılabileceğini ve kadem ilkesinin bir kenara fırlatılabileceğini gösterdi. Böylece ileriki yıllar için büyük bir kolaylık sağladı.

Diğer örnek Cumhurbaşkanlığı makamı ile ilgili. Korutürk'ün bütün iddialarına karşın, Cumhurbaşkanlığı önemli ve etkin siyasal silahlarla donatılmış bir makam. Cumhurbaşkanlığı, Türkiye düzenini oluşturan piramitin en üst tepesi. Cumhuriyet kurulduğundan beri, Türkiye'nin düzeni, bu önemli yerin ağırlığını saklı tutmaya çalıştı. Bu saklı tutuşun en değerli nimetlerini de yine CHP - MSP Koalisyonu zamanında topladı. Ecevit Hükümeti zamanında Cumhurbaşkanlığı, Ecevit Hükümeti'nin ileriye doğru atmayı planladığı bir çok adımı geciktirdi. Bazılarını ise tümden durdurdu. Ama artık bu silahını da yitirdi. Cephe ortaklığı, varlığını sürdürebilmek için, elli yıllık bir silahını da atmamak zorunda kaldı. Bundan böyle ileri yıllarda Cumhurbaşkanlığı makamı, ileriye doğru yürüyüşte durdurucu bir etkiye sahip olamayacak. Bu silah da yok artık. Cephe ortaklığı, silahlarını yitirmeye ve silahlarını tümden kullanmaya devam ediyor.

Söz Cumhurbaşkanlığı makamından açılınca devam etmekte yarar var. Bugünlerde Cumhurbaşkanlığı, sık sık demeler veriyor. Bunlardan birinde de "komünizme yönelmiş bir sosyalizme taraftar değiliz" dedi. Türkiye piramitinin tepesi noktasını oluşturan Cumhurbaşkanları son zamanlarda hep sosyalizme karşı olduklarını açıklıyorlardı. Şimdi soyut sosyalizm ülküsüne karşı çıkıyorlar. Şimdi Türkiye'de anti-sovyetizm yapılmadan anti-soyalizm yapılamıyor. Şimdi Türkiye'de anti-sovyetizm ile anti-soyalizm birleşiyor. Artık Türkiye'de düzen, anti-sovyetizmi içeren "sosyalizm türlerini" aramak ve yaşatmak zorunluluğunu duyuyor. Türkiye'de düzen giderek daha büyük zorluklarla karşı karşıya geliyor. Türkiye'de düzen anti-sovyetizm silahını sosyalizmin karşısına çıkarmak zorunda kalıyor.

Gelişmelere diyalektik açıdan bakmak gerekiyor. Diyalektik bakış açısı en büyük açıklıkları getiriyor. Cephe Ortaklığı faşizmin tirmanma zincirinde yeni adımlar attıkça, Halk Partisi olmasa bile lideri, işçi sınıfına doğru birbirini aşan adımlar atıyor. Ecevit'in Demokratik Sol Forumu'nda başlayan, kendi grubunda yaptığı ve tamamı basına açıklanmayan konuşmasıyla devam eden, Türk-İş Genel Kurulu ve İskenderun demecilerinden sonra mühendis ve mimar odaları birliği toplantısındaki konuşmasında daha da açıklık kazanan görüşleri, diyalektik gelişmenin belirgin örneklerini veriyor. Faşizm tezgahlıcıları yeni örnekler verdikçe Ecevit, işçi sınıfının faşizme karşı en büyük güvence olduğunu daha net bir biçimde görüyor. Daha net bir biçimde ortaya koyuyor.

Bu netliği Halk Partisi içinde aramak gereksiz. Gereksiz olan da diyalektik gelişmenin bir ürünü. Halk Partisi, hiç bir zaman, bir işçi sınıfı partisi olmadı. Hiç bir zaman olamayacak. Bu yürüyüşün yönetimi daha da karışık bir görünüm alacak. Düzenin güvencesi, bu karışıklıkta yatıyor. Fakat sosyalist hareketle birlikte Ecevit'in konuşmaları, kütlelerin daha da netleşmesi sürecini hızlandıracak. Bu netleşmenin yararları karşısında, kütlelerin bir bölümünün Ecevit kanalıyla Halk Partisi'ne bağlanmasının sakıncaları fazla önemli değil. Çünkü fazla uzun ömürlü olmayacak. Çünkü Halk Partisi örgütünün ve yönetiminin yapısı belli. Bu belirlilik içinde diyalektik gelişmenin bir kez daha ortaya çıkacağına kimsenin kuşku olmamalı.

BÜYÜK SERMAYE YENİ

"Yaşasın, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelemiz!

Ve selam dünya işçi sınıfı hareketine!

Selam dünya sosyalist sistemine!

Selam ulusal kurtuluş hareketlerine!

Selam Dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine!..."

1 Mayıs günü İstanbul'da Taksim meydanında yüzbinlerce işçiyi bir araya getiren bu coşkulu ilkeleri, aynı gün Spor Sergi Sarayındaki kutlama gecesinde TIP Genel Başkanı Behice Boran böylece dile getiriyor ve binlerce partili kendisini ayakta gür alkışlarla selamlıyordu...

Uluslararası işçi sınıfı dayanışmasının, kardeşliğinin bayramı Türkiye'de ilk kez kutlanma doruğuna varıyor ve 1 Mayıs günü İstanbul'da işçi sınıfı, tüm Türkiye'nin emekçi halk kitlelerine, yurtsever aydınlanna ve ilerici gençliğine öncü oluyordu.

KARAYA VURANLAR

Olay her yönüyle heybetliydi. Yüz yılı aşkın bir mücadele tarihine sahip Türkiye işçi sınıfı, dünya işçi sınıfı enternasyonalizminin bağrındaki birlik ve kardeşliğin bilinciyle heybetli bir ders de veriyordu. Kimlere?...

Elbette, emperyalizme, ona bağımlı işbirlikçi tekelci büyük sermayeye, gerici mütefiklerine ve onun MC iktidandan simgeleşen kararlılığına...

Ve elbette "küssadan hisse" örneği, küçük burjuva devrimciliğini ve onun kırık merceğine yansıyan "solun bölünmüşlüğü" gevezeliklerini de şamarlayan

bir derst! bu!... Ve gevezelikler karaya vuruyordu...

İşçi sınıfı dimdik bir bütündü; dünyada da böyleydi, Türkiye'de de böyleydi ve 1 Mayıs günü bunun inancı, bu gerçeğin bayramı kutlanıyordu... Coşku, dalga dalga bütün yurda yayıldı ama rotatiflerle değil...

YALAN SÖYLEYEN ROTATİFLER

Öbürgün "rotatifler yalan söyledi" ve burjuva basını umduğunu bulamamamın ezikliği ve burukluğuyla şöyle başlıklar attı:

"1 Mayıs Mitingi olaysız geçti..."
"İşçiler 1 Mayıs'ı olaysız kutladı..."
"Komünist İşçi Bayramında solcular bir araya geldi..."

Bir - iki ilerici İstanbul gazetesinin dışında hemen hepsi sennayenin kararını morarmış çehresini yansıttı...

Amerikan milliyetçiliğinin Türkiye uzantısı olan birinde ise haberden çok, amaç ve niyeti yanstan şu başlık vardı:

"1 Mayıs Komünist Bayramı dolayısıyla meydana gelen olaylarda 14 kişi yaralandı, bir çok solcu gözaltına alındı..."

Şaşkın ördeğin neresinden suya daldığı çümle âlemin malumu olduğu üzere, paçavralık, bulank suda kan anıyordu...

"ÖZEL TEŞEBBÜS"DE GENEL BUNALIM

8 Nisan'da Ankara'daki katliamdan sonra sessiz bir bekleyişe inen sermayenin cinayet, terör ve şiddet tezgahı, 1 Mayıs günü işleyecek gücü bulamayınca hemen o günü izleyen günlerde tekrar sahneye çıktı...

Arıyadı, pek alışılmış ve pek müptezel biçimde gene büyük sermaye sözcüleri okudu: Türkiye Sanayi Odaları, Ticaret Odaları ve Borsalar Birliği Meclis ve Yönetim Kurulu Başkanları ortak bir bildiri yayınlıyorlar ve "Ülke, iç kargaşasının sınırna geldi" diyorlardı...

Ve ekliyorlardı:
"Özel teşebbüsü sayı ve nitelik olarak küçümseyenler yanıldıklarını anlayacaklardır!..."

Bildirideki bu sözler elbette bir telaş, bir korku ifadesiyle ama neme lazım bir hayli de gülünçtü!

"Hür teşebbüs ruhuyla" pek kısa zamanda hem kendisini ve hem de soyunusopunu "maddi ve manevi zenginliklere" garkeken "birisi'nin ağzıyla, bir zamanlar Türkiye'de "26 milyon özel teşebbüs sahibi" vardı; demek ki bu sayı bir hayli artmıştı!..."

Soyunu - sopunu ve de kendisini yıllardır Türkiye'deki denetim ve hukuki kuşatım mekanizmaları dışında bırakabilen bir "zat"ın yıllar önce sarıldığı palavra, bugünlerde bir tehdit aracı olarak tekrar sermayenin sözlüğüne giriyordu: "Sayı ve niteliklerini küçümseyenler yanıldıklarını anlayacaklardır!..."

KİŞKİRTİCİLİK VE BÖLÜCÜLÜK

Sayıları da, nitelikleri de pek müseccel sermaye cephesi, ortak bildiriyi şöyle devam ettiriyordu:

"Sendikali işçilerin yasadışı eylemleri, grevler, boykotlar ve diğer çeşitli direnişleri, işçi-işveren ilişkilerini çıkmaza sürüklemetedir!..."

İşçi sınıfını hedef alan bu sözler, bildirinin bir münasip yerine sıkıştırılmıştı ama ağırlık, beylik silahlara veriliyordu: "Demokratik parlamenter rejime si-

lahı saldırılar yönelmişti ve şiddetini artırarak devam ediyordu!..."

Sermayenin "baba yadigân" saldırı usul ve ortalığı bulandırma üslubuyla kalemle alınan bildiri, son cümlesinde yeni bir kışkırtı ve bölücülük yöntemini ele veriyordu. Acaba, sendikali işçilerle, sendikasıız işçiler arasında uçurumlar doğup, sermayeye acil bir köprü kurulamaz mıydı?

Sefih niyet, ensesinden yakalandığı zaman şu ifadeler ortaya çıkıyordu:

"... Çıplak ücretlerde, sosyal yardımlarda ve kıdem tazminatlarında ölçü tanımayan artışlar, toplam maliyetler içinde istihdam maliyetinin yükünü çok artırdığından teşebbüs gücü zayıflamıştır. Bu durum, her yıl artan iş talebi karşısında istihdam imkanlarını kısıtlamakta ve sendika dışı geniş işçi kitlelerini aleyhine olarak ağır sonuçlar vermektedir..."

Yani, bütün suç sendikali işçilerdedi!... Onlar çeşitli adlar altında "ölçü tanımayan" taleplerde bulunuyorlar, bu da, hür teşebbüs ruhunun "teşebbüs gücünü" zayıflatıyordu!...

Ne oluyordu sonra?
Hür teşebbüs ruhu zayıflayınca, istihdam hizmeti kısıtlanıyor ve bu da "sendika dışı" geniş işçi kitlelerinin aleyhine ağır sonuçlar veriyordu!...

HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

Kulağı göstermede böylesine marifetler elbette yapılacaktı ve uzun lafın kısası, sennaye 1963'lerde "verdiği"(!) grev toplu sözleşme ve diğer demokratik hak ve özgürlükleri geri istiyordu!...

Bütün telaş ve korku da, işçi sınıfının, o hakları, yüz yıllık mücadele ve kavgadan sonra alındığını, 1 Mayıs günü bir kez daha haykırmasından kopuyor-du.

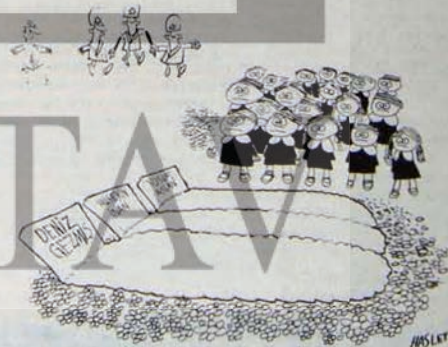
ÜÇ YURTSEVER UNUTULMAYACAK!

1 Mayıs'tan sonra 6 Mayıs. 1 Mayıs yürüyüşünün disiplini, 6 Mayıs'a yansıdı. Öğrenciler ve devrimciler, Gezmis, Aslan ve İnan'ın büyük bir olgunlukta andılar. Üç yurtsever gencin anıldığı gün, yeni kayıpların verilmemiş olması, bu üç devrimci ve mert gencin anısına gösterilebilecek saygıların en büyüğü olmalı.

Hakan Yurdakuler için düzenlenen büyük cenaze töreni, kimi devrimcilerin "eşitlik" duygularını rahatsız etti. Aslında etmemeli. Eşitliğin de bir zor sorunu olduğu hatırlanmalı. Yurdakuler'in ailesi ve arkadaşları "cenaze hakkını" zorla aldılar. Hakan Yurdakuler'in cenazesi de MC döneminde öldürülenlerin tümü için yapılan bir cenaze töreni niteliğini kazandı. 6 Mayıs da böyle bir niteliğe sahip. 12 Mart döneminde öldürülen tüm devrimcilerin anıldığı bir gün.

Gezmis, Aslan ve İnan'dan bugüne kalan, izledikleri yol değil. Bugüne kalan, kararlılıkları ve mertlikleri: Yakalandıkları zaman güldüler. Mahkemelerinde yalpalamadılar. Hak etmedikleri ölüme de göz kırpmadan gittiler.

6 Mayıs, Deniz, Yusuf, Hüseyin ve Arkadaşları unutulmayacak. 6 Mayıs, bir değerlendirmeye günü olacak. Devrimci pratik bu değerlendirmeyi devamlı olarak yapıyor. Bu değerlendirme ile kendi yolunda ilerliyor. Herledikçe de bu ve benzeri haksız ölümlerin hesabının yapılacağı günlere yaklaşıyor.

GERİLİM ALANLARI ARIYOR

TIP Genel Başkanı Behice Boran, 1 Mayıs gecesi Spor ve Sergi Sarayında yaptığı konuşmada şöyle seslendi:

"İşçi sınıfımızın yüz yılı aşkın bir mücadele tarihi vardır. Yünninci yüzyılın ikinci yansındaki dünya ve Türkiye şartlarında, toplu sözleşme, grev ve diğer demokratik hak ve özgürlükleri hiç tanınamak olmayacağı için bunlar ka-nunlaştırılmıştır. Bu hak ve özgürlükler, hayata tam geçirilmek için değil, alabil-digine kısıtlanmak, sınırlanmak üzere kanunlaştırılmıştır..."

İşte bunun içindir ki, BORAN, de-mokratik hak ve özgürlüklerin korunma-sı, korumadan da öte, genişletilip, geli-ştirilmesi, "toplumsal mücadelenin gün-cel ve ivedi birinci görevi" olduğuna işa-ret ediyor.

MEZARLIK ŞARKILARI..

MC iktidarının, demokratik hak ve özgürlükleri bir yıldan bu yana bir pun-duna getirip snarlandırma ve söndürme çabaları biliniyor.

İsmi kalabalık, cismi karanlık serma-ye ögütleri bu niyeti açığa vuruyorlar-dı...

Ve yalnızlıklarının mezarlığında şarkı söylüyorlardı: "Ulke, iç kargaşanın sın-rna gelmişti!..."

Bunun bir tesbitten çok, işaret oldu-ğu ise karaya vurmakta gecikmedi.

Sermaye basınının rotatifleri dön-me-ge başladı. 1 Mayıs gününü izleyen gün-lerde sütunlara alevler verildi.

1 Mayıs gününü, alta üç sütun ver-meyi yeğleyen, ancak iki gün sonra üç buçuk işverenin tehditini manşete otu-ran "solak-salak" bir büyük tirajlı, hafta başından itibaren misyonuna hız verdi.

Salı günü, "İstanbul, Ankara ve İzmir" de çatışmalar" olduğunu, Çarşamba gü-nü "Adana'daki çatışmalar", Perşembe günü de "Trabzon'daki olaylar" man-şetlere yükseltti...

ŞARTELİN YENİ KOLU: ORTA ÖĞRETİM

Ulkenin "iç kargaşa sınırına" gelip dayanması acil bir görev olarak değerlendirilince de benimsendi. Bu arada "Handan"ın katiline 100 bini" gözden çıkarılan Bab-4 Ali'nin en irisi, orta öğretimdeki kargaşayı çözmeye yöneldi!...

"Orta öğretimdeki kargaşayı çözmek" görevini bir "ek görevli" muhabirinin ellerine emanet eden "Handan"cı gazete, manşete şu haberi oturttu:

"Okul dışı güçler, öğretmeni ve öğ-renciyi tahrik ediyor..."

Eğkörev sahibi olduğu ve bir takım karanlık masalardan aldığı direktifleri yerine getirdiği bilinen muhabir, seviye-sinin dercesini "Yüksek" olarak nitelendiği bir Milli Eğitim Bakanlığı yetkilisi ile görüşmüştü.

"Yüksek seviyeli" yetkili "eğkörev-li"ye şöyle demişti:

".. Bugün Türkiye'de üniversite ve yüksek okullardaki olaylar lise ve orta-okul katına indirmek çabaları alabil-diğine vardır. Üniversitedeki sağ-sol sava-şçılar daha alt seviyede müttefik anyor-lar ve üniversitedeki savaşçıların daha li-seden yetleşmesini sağlamak istiyorlar..."

Bab-4 Ali irisi, diğerlerine oranla daha "parkat" bir yöntem bulmuştu: 12 Mart'ta üniversite meydanlarına kurulan tezgah, şimdiki orta öğretim kurumlarının dershanelerini yerleştirilemez miydi?..

Kapitalist zürlülerin kurbanları Han-

dan'ların ölümlerini "adet hastalıkları"na varınca kadar yazmaktan utanma-yanlar ve kamuoyunu "100 bin liralık ödüllere"le gıdıklamaktan arlanmayan-lar, bir ekgörevsiz muhabirlerini Ha-tay'ın Samandağı ilçesine, Tunceli lise-sine, Diyarbakır'a, Bitlis'e gönderme zahmetinde bulunuyorlardı.

Seviyesi meşuk, bir takım MC yet-killilerinin ağzından, Samandağı lise-sindeki olay bir alevi-sünni, diğerleri de "kürtçülük" soruna getirilip düğüm-lettiriliveriliyordu...

Terör şartlarının kolu ortaöğretimde arınıyordu...

İZ, MC KAPISINA ÇIKTI

YURUYUŞ'un geçen sayısında belir-tilen sermaye cephesindeki sessiz bek-le-yiş bu dönemlere vanyordu...

Yüksek öğrenim kurumlarında, cina-yet, şiddet ve terör tezgahları işleri-nin dönüp doluşup MC kapisına çıkması yeni provokasyon alanlarının aranması zorunluluğu yaratıyordu. Öyle ki, Cep-he'nin büyük başı, partisinin ortak gru-bunda yaptığı konuşmada, üniversite rektörleriyle yaptıkları görüşmelerden umduğu sonucu alamadığını açıklıyor-du.

Demirel şöyle diyordu:

".. Kendilerine gerekirse hükümetçe üniversitelere el koyabileceğimizi hatta skiyönetim ilan edebileceğimizi söyle-dik, ama onlar bu tekliflerimizi benim-semediler..."

Üniversiteleri yangın alanı haline ge-tirme, binbir çeşit düzmece olay, cina-yet, şiddet, baskı çabaları sonuç ver-miyordu...

Tabii bu arada, şecaat arzederken bir şeyler daha açığa çıkıyordu ve "ortaö-ğretimdeki kargaşa çözmek" mavalının ar-dındaki yamaç sırtıyordu...

Bab-4 Ali'nin iri tirajlı ortaöğretime sarılma görevini üstlenirken, ekgörevli-nin arkasındaki iplerin ucu cephe başı-nın ellerine kadar uzanmaktadı.

Cephe başı aylar önce "anarşinin orta-öğretime indirildiğini" kendi amacı yö-nünden anlatmağa çalışırken, elinde ye-dek gerilim silahları bulundurmada yarar ummuştu.

Üniversite meydanlarında iplik paza-ra çıkınca, şimdiki ortaöğretim sokağına sapmıştı...

SERMA YE DAMARI SAVAŞ ATIYOR

Tabii bütün bu sayılanlar kibritin ucudur. Temel sorun, sermaye cephe-sinin hafta başında sözcüleri ağzıyla ka-muoyuna yansıyan acil meseleleridir: İşçi sınıfını tüm antidemokratik baskı araç ve gereçleri ile kuşatmak ve indirici darbeyi vurmağı...

Nitekim cephebaş 1 Mayıs mitingin-den duyduğu endişeyi dile getirmekten kaçınmamıştı.

Şöyle diyor du cepheci:

"Tandoğan ve Taksim mitinglerinde gaye yönünden tam bir benzerlik vardır. Hiç bir fark yoktur. Taksim mitinginde hazır bulunanlar dikkat çekmektedir. Her iki mitingde de savaş ve kan kok-maktadır..."

Bir yılda siyasa nitelikli cinayetlerle 52 kişinin kanına girecekin, demokra-siyi *terör*-çesit yöntemlerle topa tuta-caksın, devlet aygıtını faşist zürlürlere bür-ründürecekisin, iş, çalışma ve can güven-liğini yok edecekisin, ekonomiyi hayret-pahalılığı biçiminde emekçi kitlelerin

sirtına çökertecekisin ve sonra da miting-ler kan ve savaş kokuyor" diyecekisin!..

Türkiye'de işçi sınıfı, emekçi halk kitleleri, ilerici aydın ve yurtsever genç-lik kesimi bu sese ellerinin tersini göste-rerek cevap veriyorlar...

Dünyanın hiçbir yerinde, tarihi ko-şullann da belirlediği gibi ilerici, barışçı, özgürlükçü ve demokrat niteliği kal-mayan burjuvaziye verilecek daha başkaca cevap da yoktur. Kervan yürümektedir.

KARGA MASALLARI

Büyük sermaye ve gerici müttefikleri-nin günümüzdeki simgesi MC, 1 Mayıs gününe kadar süren üç haftalık sessöz bekleyişini, geçtiğimiz haftanın başlan-dında tekrar teröre dönüştürürken eski malzemeleri yeni "kalkınma" masalları inşasına girişti.

Cephe başının ifadesiyle "Türkiye-nin tamamı 25 yıl içinde kalkınmış" olacaktır!..

Eski masal, bu kez "yeni bir deneme" önsözünü başlatabilmektedir. Buna göre, kalkınma hamesinde bir il toptan ele alınacak, bütün ihtiyaçları ile birlikte

kalkındırılacak!...

Bunun için planlar yapılacak! Hatta yapılanlar da var! Örneğin Hakkari ve Bingöl "pilot iller" olarak seçildi!

Geçtiğimiz haftanın başında, Anka-ra'da Toprak-Su Bölge Müdürleri toplan-tısında konuşan Demirel'in son sözleri şöyle:

".. 25 yıldan bütün Türkiye kalkındırılacaktır. Bunu ilk defa burada açıklıyo-rum..."

GEÇİTLERİ YARARAK

Türkiye eski Türkiye değil, bugün hiç değil. Demokrasi, bağımsızlık, topluml-a ilerleme, insanca yaşama, sosyalizme varış artık soyut kavram ve özelemler ol-maktan çıkmış, sokaktaki sade vatanda-şın politik ilgi ve bilincine karışmıştır.

Türkiye eski Türkiye değildir, yann hiç olmayacaktır. İşçi sınıfının ve onun partisinin önderliğinde, emekçi kitlele-rin, ilerici yurtsever aydınların, gençle-rin desteğinde Türkiye, karanlık geçit-leri yarararak aydınlık geleceklere ulaşa-caktır; bütün dünyada olduğu gibi.

Geçtiğimiz hafta bu inanç, bu ger-çek bir kez daha pekişti!..

1 MAYIS'TIN KARARLI İŞÇİLERİ

KORUTÜRK VE UZAYDAN GÖRÜLMİYEN ÇİÇEKLER

Cumhurbaşkanı Korutürk, 4 Mayıs 1976 tarihinde, Kara Kuvvetleri Ko-mutanı'nı ziyaret ettikten sonra, bir konuşma yaptı. Bu konuşmasında, sosy-alizm kelimesini kullanarak faşizme karşı olduğunu açıkladı. Korutürk, Tür-kiye'deki faşistlerin, sosyalizmi çekici adına sığınamayacak kadar açık oynadıkları bir zamanda, faşizmi "nasıyonal sosyalizm" olarak nitelemek ihtiyacını duydu. Bunu, Korutürk'ün, faşizme karşı çıkmadığı çekingenliğinin açık bir göstergesi olarak değerlendirmek gerekirdi.

Korutürk, faşizm karşısında çekingen bir tutum alırken sosyalizmin ikinci aşamasına geçmiş ülkeleri eleştirmekte hiçbir sakınca görmedi. Bu tür ülkeler için "oradaki sessiz ıstırap uzaya ve yıldızlara aksetmiş ve oradan farkedil-mektedir" dedi. Bu konuşmasıyla Korutürk, kendi kendisiyle çelişkiye düştü. Korutürk, 19 Ağustos 1976 tarihinde Hopa'dan Sovyetler Birliği'ne selâm gönderirken Sovyetler Birliği'ni "Konuksever, sanitsever, çocuksever ve çiçek sever" olarak nitelmişti.

Sovyetler Birliği'ne çok yakın Hopa'dan çiçekleri gören Cumhurbaşkanı, uzaydan ıstırap görüldüğünü iddia etmektedir. Ancak uzaydan bu ıstırapın nasıl görüldüğünü açıklamamaktadır. Çünkü şimdiki kadar uzaya yalnızca Sov-yetler Birliği uzay adamları ile Amerikan uzay adamları gitmiş bulunuyor. Cumhurbaşkanı'nın uzaydan görüldüğünü iddia ettiği ıstırapın kaynağı belirsiz kalıyor.

Cumhurbaşkanı'nın anti-komünist bir dünya görüşünü benimsemesi, kim-se için yadırgatıcı değil. Ancak Cumhurbaşkanı, görüşlerini açıklarken, Cephe yayın organlarının kullanabileceği kanıtlardan daha inandırıcı kanıtlarla orta-ya çıkmak durumunda. Çünkü Cumhurbaşkanı, önemli bir makam.

YAŞASIN BAĞIMSIZLIK,

PARTİNİN BİRİNCİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜ VE 1 MAYIS DOLAYISIYLA TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN İSTANBUL'DA DÜZENLEDİĞİ TOPLANTIYA BİNLERCE KİŞİ KATILDI. TOPLANTI, GENEL SEKRETER NİHAAT SARGIN'IN AÇIŞ KONUŞMASI İLE BAŞLADI. İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİ İÇİNDE HAYATLARINI YİTİREN DEVRİMCİLER İÇİN YAPILAN SAYGI DURUŞUNDAN SONRA GENEL BAŞKAN BEHİCE BORAN SÖZ ALDI:

Arkaadaşlar, bu gece bu çatı altında toplanan herkes bence arkadaşlar. Onun için sizlere arkaadaşlarım diye sesleniyorum.

1 Mayıs işçi bayramı hepimize kutlu olsun arkadaşlarım. 1 Mayıs işçi bayramıdır; ama işçilerin bayramı aynı zamanda tüm emekçilerin, tüm kafa ve kol emekçilerin, ezilen ve sömürülen, horlanan tüm halk kitlelerinin, dilen, sanat, bilim özgürlükleri kullanan tüm aydınların, bugünün gençlerimizin can ve öğrenim güvenliği kalmamış olan gençliğimizin de bayramıdır. Yani hepimizin bayramıdır.

Çünkü işçi sınıfı tüm kötülüklerin kaynağı olan sömürü düzenini kaldırmak ve insanca yaşama olanağına kavuşmak için verdiği mücadeleyi, diğer tüm emekçi sınıf ve tabakaların, halk kitlelerinin yürüttüğü demokratik mücadeleyle beraber, onunla birleşip kaynaşarak ve onlara öncülük etmek görevini yüklenerek yürütür. İşçi sınıfı sömürüyü ortadan kaldırıp özgürce ve insanca yaşama olanağına kavuşup kendisini kurtardığı zaman, kendisiyle birlikte, diğer tüm emekçi kitleleri, tüm ezilen mazlum halk kitlelerini de birlikte kurtarmış olur. Bunun içindir ki 1 Mayıs işçi sınıfının ve hepimizin bayramıdır. Bu bayramı hepimiz yürekten kutluyoruz. Bildiğiniz gibi tarihte tüm toplumsal düzen değişiklikleri bir sömürü düzenini yerini bir yenisinin alması biçiminde olmuştur. Çünkü, eski düzeni değiştiren yeni sınıf kendisi de sömürücü olduğundan eski sömürü düzenini yerine bir yenisini oluşturup geliştirmiştir. Yalnız işçi sınıfıdır ki sömürücü sınıf değildir. Sermayenin sömürdüyü, bunun için de sömürüyü karşı çıkan, sömürüyü tüm sonuçları ve yan ürünleriyle birlikte ortadan kaldırmaya amaçlayan ve kaldıran sınıftır. İşçi sınıfı ancak ve tarihsel görevini başarırdığı, kapitalizmden sosyalizme geçiş ve sosyalizmi kurmayı gerçekleştirdiği zamandır ki, yalnız işçi sınıfı değil, tüm sömürülen sınıf ve tabakalar, tüm insanlar kurtulmuş olacak ve tüm insanlar özgür, eşit, kardeşçe, kişiliklerini bütün boyutlarıyla geliştirme olanaklarını bularak mutlu yaşayabileceklerdir. (Alkışlar, "Sosyalist Türkiye" sloganı) Bu nedende de 1 Mayıs İşçi Bayramı hepimizin, tüm insanlığın bayramıdır. Bu uğurda verilen, verilmiş ve verilecek olan mücadelelerin bir simgesi olarak kutluyoruz 1 Mayıs'ı. 1 Mayıs diğer bayramlar gibi güllüp eğlenceye, pasif bir şekilde kullanan bir bayram değildir. Sadece geçmiş mücadeleleri andığımız, minnetle ve onurla andığımız bir gün değildir. 1 Mayıs aynı zamanda bugünkü mücadelelere ve yarınki mücadelelere dönük olarak mücadele azmimizi, kararlılığımızı, bilincimizi bilediğimiz, güçlendirdiğimiz bir gündür.

1 Mayıs'ın bir bayram günü olarak, işçi sınıfının bayram günü olarak kabul edilmesine yol açan olaylardan bugün de alınacak dersler vardır. Bildiğiniz gibi 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak kabul edilmesine yol açan olaylar 1880'lerde ABD'de yer almıştır. 1880'lerde Amerikan işçi sınıfı 8 saatlik işgünü mücadelesini veriyordu. Bugün artık çok doğal karşıladığımız, en gericiilerin ve sömürücülerin bile artık tartışmadığı 8 saatlik işgünü mücadelesini veriyordu. Bu uğurda işçiler ülke çapında grevler yaptılar. Patronların ve polislin silahlı saldırılarına uğradılar. Yaralandılar, öldüler. Önderleri tutuklandı, yargılandı ve idam edildi. Bütün bunlar 8 saatlik işgünü içindi. Şimdi çok olağan karşıladığımız basit bir hak içindi. Bundan çıkan ders odur ki demokratik hak ve özgürlükler burjuva özgürlükleridir diye küçümseneecek, elimizin tersiyle itilebilecek özgürlükler değildir. (Alkışlar)

Bugün gene çok doğal karşıladığımız, öneminin farkında bile olmadığımız genel seçimlerde oy hakkı için batıda demokrasinin beşiklerinden biri sayılan İngiltere'de işçi sınıfı 30 yıllık bir mücadele vermiştir. Ve nihayet bir üçüncü örnek, gene demokrasinin beşiklerinden sayılan Fransa'da kardeşlik, eşitlik ve özgürlük adına yapılmış olan büyük devrimden sonra grev bir hak olarak işçilere ancak 90 yıl sonra tanındı. Bütün bu ve diğer demokratik hak ve özgürlükleri elde edebilmek için başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kitleler, halk kitleleri çok çetin, çok zor ve uzun mücadeleler verdiler. Bu demokratik hak ve özgürlükler burjuvazinin bir lutuf ve ihansı gibi verilmedi halk kitlelerine. Dış sökercesine alındı bu haklar ve özgürlükler. (Alkışlar)

Batı ülkelerinde böyle olduğu gibi, Türkiye'de de durum böyle olmuştur. Yalnız zamanlara kadar, daha 1960'larda bazı aydın çevrelerde maalesef şöyle yanlış bir görüş vardı. Batıda işçi sınıfı, halk kitleleri demokratik hak ve özgürlüklerini mücadele ile almışlardır. Türkiye'de ise bu hak ve özgürlükler iktidarlar tarafından tepeden verilmiştir. Hâlâ böyle düşünenlerin var olduğu da bilinmektedir. Bu temelinden yanlış bir görüştür arkadaşlar. Tarihi olgulara asla uymayan bir görüştür. Türkiye işçi sınıfının da yüzüylü aşan yiğit bir mücadele tarihi vardır. İşçi sınıfının mücadelesi Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde, 19. yüzyılın ortalarında başladı. Ve bildiğimiz gibi ilk bilinen, tescil edilmiş olan grevin üzerinden 100 yıldan fazla bir zaman geçmiştir. Elbette Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde ve Cumhuriyet döneminde Türkiye sanayileşmesi, dışa bağımlı bir ülke olduğu için, işçi sınıfımız sayıca azdı. Bu nicel durumdan dolayı da görel olarak güçsüzdü. Ama diğer taraftan burjuvazi ve egemen sınıflar, göz açtırmayan, ağır açtırmayan kahredici, baskıcı bir rejimi sürdürüyorlardı. Bu objektif ve subjektif ters şartlara rağmen işçi sınıfı hiçbir zaman mücadeleden geri durmamış, bu koşullar altında gücünün de ötesinde mücadelelere vererek ve demokratik hak ve özgürlükleri kazanmıştır. Eğer Cumhuriyet döneminde, bilhassa

1960'larda demokratik hak ve özgürlükler, bu arada toplu sözleşme, sendikalaşma, grev hakları kanunlaşmış ise eğer, bu bir ihсан, bir lutuf olarak değil, ama günün dünya ve memleket koşullarında demokratik hak ve özgürlükleri tanınamazlık mümkün olmadığı için, hiç vermemek mümkün olmadığı için kanunlaştırılmıştır. Daha da önemlisi aslında bu hak ve özgürlüklerin kanunlaştırılması, bu hak ve özgürlüklerin tam ölçüde hayata geçirilebilmesi, geçmesi için olmamış; tam tersine kanunlarla bu hak ve özgürlükleri olabildiğince kısıtlamak, sınırlamak üzere bunlar kanunlaştırılmıştır. Demek ki, tekrar ediyorum, gerek dünyada, gerekse ülkemizde demokratik hak ve özgürlükler başta işçi sınıfı olmak üzere kitlelerin yiğit mücadelesi sonucunda kazanılmıştır ve bu hak ve özgürlükler işçi ve emekçi kitlelere malolmuştur. (Alkışlar) 1 Mayıs bayramının kabulüne yol açan olaylardan ve mücadelelerden bugün için çıkaracağımız birinci ders budur.

Bu olay ve gelişmelerden alınacak bir ikinci ders daha vardır. O da işçi sınıfının ulusal ve uluslararası dayanışma ve birliğinin önemidir. 1880'lerde Amerikan işçi sınıfı baştan başa harekete geçmişti. Yıllar süresince 8 saatlik işgünü taleplerinde bulunmuş, mücadelelerini vermişti. Ve nihayet 1886'da 1 Mayıs günü ülke çapında, kıta genişliğinde olan bu ülkenin çapında yaygın grevler yer aldı. Şikago'da olan olaylar işçilerin vurulmasına, yaralanmasına, ölmesine, arkasından önderlerinin tutuklanıp yargılanıp idam edilmesine yol açtı. Bu sefer Amerika'da olan gelişmeler ülkenin dışına taştı. Dünya çapında başka ülkelerde grevler, protesto yürüyüşleri, imza toplama hareketleri berildi. İşçi sınıfı hem Amerika'nın kendi ülkesinin sınırları içinde ulusal birliğini, hem de dünya işçi sınıfı uluslararası dayanışma ve birliğini gösterdi. Her topluma işçi sınıfı hareketinin ulusal farkları, özellikleri gösterdiği görüldü ve vardır. Her toplumun işçi sınıfı hareketi kendi toplumunun özelliklerine tarihsel gelişme şartlarına göre biçimlenir ve gelişir. Ama ulusal farklılıklar ne olursa olsun sermaye tarafından sömürülen sınıf olma, bunun dışında sermayenin sömürülmesi karşı çıkma, mücadele verme noktasında işçi sınıfı biridir, bitündür; bu niteliği ortak ve evrenselidir. (Alkışlar) Bunun için çeşitli toplumlardaki işçi sınıfların ulusal görevleri ve nitelikleri yanında bu ortak evrensel nitelikleri de vardır. İşçi sınıfı enternasyonalizmi vardır. (Alkışlar) Söylediğimiz, yazdığımız gibi çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Dünyanın bu gündüğünde ve gelişmesinde gittikçe belirleyici unsur, faktör, dünya sosyalist sistemidir. (Alkışlar) Çağımız aynı zamanda ulusal kurtuluş savaşlarının, bağımsızlık mücadelesi ve savaşlarının verildiği çağdır. (Alkışlar) Ama işaret ettiğimiz bu olgu birbirinden ayrı, birbirinden kopuk olgular değildir. Dünya sosyalist sisteminin varlığı ulusal kurtuluş hareketlerinin ve mücadelesinin yürütülmesi ve başarısı için elverişli bir ortam hazırlamaktadır. Diğer yandan nerede bir ulusal kurtuluş mücadelesi, savaş varsa orada sosyalist dünyanın yardımı ve desteği vardır. (Alkışlar) Diğer yandan mazlum, sömürülen uluslar birer birer bağımsızlıklarına kavuştuğu, bu bağımsızlıklar tam olmasa, görecele de olsa bu durum, bu bağımsızlıklara kavuşma durumu kapitalizmi, emperyalizmi sıkıştırmakta, kapitalizmin bunalımını daha da derinleştirmektedir. Bir döndürücü nokta açısından da sosyalizme ulusal kurtuluş mücadeleleri, savaşları arasında bir bağ vardır. O da bugün 20. yüzyılın ikinci yarısında gerilemiş bağımlı ülkelerin kapitalizmin, emperyalizmin

GENCO ERKAL KARANFILI TIP GENEL BAŞKANI BORAN'A VERİYOR

DEMOKRASİ, SOSYALİZM MÜCADELEMİZ

dünya ilişkileri ağı dışına çıkmadan, bu ilişkiler dışına çıkıp sosyalizmi hedef alan bir kalkınma yoluna girmeden ne tam bağımsızlığa ulaşmaları ve tam bağımsızlığı gerçekleştirmeleri mümkündür, ne de geriliktan kurtulup, kalkınmaları, ileri toplumlar safına katılmaları mümkündür. Bunun için sosyalizm sorunu milli bağımsızlık ve kalkınma sorunuyla da yarıdan sıkı akıya bağlıdır, birbiri içine geçmiş vaziyettedir.

Genel olarak doğru olan bu yargılar Türkiye'miz için özellikle doğrudur. 50 küsur yıl önce ülkemiz, toplumumuz o zamanki deyimlerle istiklâl-i tam şairiyle bir kurtuluş savaşı vermiştir. Yine çok kullanılan deyimlerle çağdaş uygarlığa erişmek, yani günün en ileri toplumları safında yer almak bir hedef olarak ortaya konmuştur. Ama 50 küsur yıl sonra ne tam bağımsızlık gerçekleştirmiş, ne de Türkiye en ileri toplumlar safında yer alabilmiştir. Çünkü bu geçmiş mücadele burjuvazinin sözcüsü ve temsilçisi olan küçük burjuvazinin öncülüğünde verilmiştir. Burjuvazi ve küçük burjuvazi, sınıfsal tabiatları icabı Türkiye'yi emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri ağı dışına çıkaramazlardı, çıkarmak istemezlerdi. Tersine onların sınıfsal tabiatı onları az önce savuştıkları kapitalist-emperyalizmi yeniden kucaklamaya doğru iteliyordu ve itelemiştir. (Alkışlar) Toplum gerçek bağımsızlığa ve çağdaş uygarlığa kavuşturacak olan gerçek güçlerse, işçi sınıfı ve müttefik emekçi sınıf ve tabakalar ise o şartlarda henüz, objektif ve sübjektif şartlar bakımından bu görevin üstesinden gelebilecek bir durumda değildi. Şimdi Türkiye'nin gerçekten tam bağımsızlığa kavuşabilmesi, ileri toplumlar safında biran önce yerini alabilmesi, yani sanayileşip kalkınabilmesi için demokrasi mücadelesinin başını işçi sınıfının çekmesi gerekmektedir ve bugün bu başı o çekmektedir. Yalnız ülkemizde değil, tüm dünyada burjuvazi ve küçük burjuvazi demokrasi, bağımsızlık mücadelesine öncülük edebilmek vasıflarını, niteliklerini yitirmiştir. (Alkışlar) Günümüzde, dünyada ve Türkiye'de bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi üç yönlü bir bütündür ve bu üç yönlü bir bütün olan mücadelesinin başını işçi sınıfımız yığıtçe ve şerefle çekmektedir. (Alkışlar)

Burjuvazi ve egemen sınıflar bu gerçeği bilmektedirler. Burjuvazi ve egemen sınıflar Türkiye'nin Türkiye toplumunun tarihsel gelişişinin sola doğru, sosyalizme doğru olduğunu bilmektedirler. Bilmekte ve korkmaktadırlar. Korku ve telâş içindedirler (Alkışlar). Gençlik hayatları söndürmeleri bundandır; işçi sınıfına saldırılar, silâhlî saldırılar bundandır; sanat, düşün ve bilim hayatını, basın ve haberleşme özgürlüklerini kıstlamak istemeleri bundandır; Anayasayı, dönüp dönüp değiştirmiş olmaları ve daha da değiştirmek istemeleri bundandır; işçi sınıfının ve müttefik emekçi kitlelerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini önlemeye çalışmaları, set çekmeye kalkmaları bundandır; tüm seven basıkcı uyuşmalarını, kuşkırtmalarını ayrımların nedeni bundandır.

Ama biz biliyoruz ki ne yaparsak, faşizm bu memleketi yerleştiremeyeceklerdir. (Alkışlar) Sosyalist meselelere uzun vadeli bakar ve uzun vadeli hüküm verir. Faşizmin bugün tırmanmakta oluşu bizi ne şaşırır, ne de ürktür. Biz biliyoruz ki Türkiye'nin ve bütün dünya toplumlarının tarihsel gidişi, kaçınılmaz gidişi sola ve sosyalizme doğrudur. (Alkışlar) Bu gidişi önlemek ve bu gidişi yolundan saptırmak kimsenin elinde, gücünde değildir. Bu tarihsel doğruyu bilmenin soğukkanlı, akıllıca hesaplılığı içinde mücadelemizi sürdürüyoruz ve sürdürüreceğiz. (Alkışlar) Tarih akışının durdurulmaz ve yönünün değiştirilmez oluşu demek mekanik bir determinizme, bir fatalizme kendimizi kaptırmak değildir asla. Tarihın akışı değişmez ve engellenemez ama, tarihin bu akışı insanları dışında oluşan bir olgu değildir. Tarihi insanlar yapar. Tarihi insan topluluklarından meydana gelen sosyal sınıflar mücadelesi yapar. (Alkışlar) Bu bilinc içindedir ki işçi sınıfımız azimle, kararlı, yığıltsikle yürümektedir. Tüm sosyalistler yürümektedir; tüm ilerici, demokratik kuvvetler yürümektedir; bağımsızlığa, demokrasiye, sosyalizme doğru.

Yaşının bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelemiz (Alkışlar, Sosyalist Türkiye sloganı)

Selâm dünya işçi sınıfı hareketine

Ve selâm dünya sosyalist sistemine (Alkışlar)

Ve selâm dünyanın ulusal bağımsızlık hareketlerine ve savaçlarına,

Ve nihayet selâm dünyanın ve Türkiye'mizin aydınlık geleceğine.

(Sosyalist Türkiye sloganı) (Alkışlar)

TİP KURUCU ÜYESİ, PARTİ BAŞKANLIK KURULU ÜYESİ VE PETROL KİMYA İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI DİNÇER DOĞU: BAŞARILARIMIZLA ÖVÜNEREK AVUNACAK DEĞİLİZ. DAHA BÜYÜK GÖREVLERİ BAŞARMAK, DAHA UZUN MESAFELERİ KATETMEK İÇİN AZIMLIYIZ.

Bugün hem işçi sınıfının bayramını hem de Partimizin kuruluş yılını kutluyoruz. Bir yıl önce bugünlerde Partimizin kurulması için çabışmalar yaparken, karışımıza birçok engeller çıkarılmak istendi ve çok şeyler söylendi. Partinin kurulamayacağına, kurulmasının gerektiğine ilişkin bir sürü gerekçe ileri sürüldü ve işçi sınıfının bilimi adına bir sürü ahkâm kesildi. Bunları yapanların bir kısmı 12 Mart döneminin verdiği yığıltsılığa ve bezginliğe kılıf icad edenlerdi, bir kısmı da işçi sınıfının mücadelesini ekonomik mücadelesinin sınırları içine hapsedmek isteyen ve işçi sınıfının ideolojik ve politik mücadelesini sadece dost meclislerinde konuşan kişilerdi. Bütün bunlara rağmen Partimiz kuruldu ve bugünlere gelindi. Yeni kurulan bir partinin, hele Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ortam da gözönüne alınırca, yeni kurulan bir partinin büyümesi, gelişmesi, kitleler içinde saygınlık kazanması için pek de uzun bir zaman olmayan bir yıl içerisinde Partimizin aldığı yol azımsanacak bir yol değildir. Bununla yetinecek ve övünmeyle avunacak değiliz. Önümüzdeki günlerde, aynı zaman parçası içerisinde daha uzun bir mesafe katetmek için vargücümüzle çalışacağız. İlimiz kolay değildir. Çakılsız, çamursuz, tozsuz asfaltlarda yürüyeceğimizi hayal etmiyoruz. Güçlükleri biliyoruz. Partimizin gelişmesinin, kitleler arasında kök salmasının hem burjuvaziyi ve hakim sınıfları, hem işçi sınıfına ters ve maceracı grupları hem de sosyalizm adına yola çıktıklarını iddia eden, ama işçi sınıfı ideolojisinin kitlelere mal-

olmasını istemeyen, örgütlü mücadeleden kaçan, sosyalizmin kendilerinden sorulacağına iddia eden, sonuçta bu yolları gün edenleri rahatsız ettiğini biliyoruz. (Alkışlar) Bütün bunları bilerek sağlam ve kararlı adımlarla yolumuza devam edeceğiz. Ve partimiz işçi sınıfımızın hedefine ulaşmasında rehberlik görevini sürdürecektir. Gelecek kuşaklar zor günlerde işçi sınıfının mücadelesini cesaretle, disiplinle, yığıltsilikte yürütenler, işin rahatını seçen, topluma kendinden birşey katma fedakârlığını gösteremeyenleri biribirlerinden ayıracağız. (Alkışlar)

Kardeşlerim, uğraşımız şan, şeref ve şöhrat için değildir. Bizler çocuklarımızı bırakacağız en iyi mirasın, onlara "babamız, anamız mükemmel bir partiydi; hayatı boyunca toplum için, işçi sınıfının ideolojisi uğrunda, sosyalizm uğrunda mücadele vermiştir" deditmek olacağının bilincindedeyiz (Alkışlar). Kendimiz için hiçbirşey beklememekteyiz. Bu mutlu gecemize katılan bütün dostlarımızı ve Partimizin yolunda devam etmesi için elinden gelen her türlü fedakârlığı gösteren, disiplinle bu mücadele içinde yer alan bütün partilii kardeşlerimizi saygı ve sevgiyle selâmlarım. (Alkışlar).

KONUKLAR ARASINDA BULUNAN, YILLARINI TÜRKİYE İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİNE ADANMIŞ, BU UĞURDA EGEMEN SINIFLARIN ZULUM VE ZİNDANLARINA YILMADAN GÖĞÜS GERMİŞ BİR DEVRİMCİ SÖZ ALARAK ŞUNLARI SÖYLEDİ:

Selâm arkadaşlar, selâm dostlarım.

Daha önce değerli lideriniz Boran arkadaş büyük-nüyle işçi sınıfı savaşının gereklerini ve seyrini anlattı. Zaten kendisi sizin de bildiğiniz gibi bütün hayatını işçi sınıfının kurtuluş davasına adanmış bir arkadaşımızdır. (Alkışlar) Ben bir konuk arkadaşınız olarak kısaca bu büyük mutlu günü kutlamak istiyorum. 1924 yılından bu yana 52 yıldır ilk defa işçi sınıfının bilinci, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı yüzbünlerin katılımıyla kutladık bugün ve kutluyoruz. Zor ve ağır koşullar altında bugünlere gelebildik. Ve bugünlere geliştirmizde bütün devrimcilerle birlikte işçi sınıfının yasal partisi olan TİP'in büyük katkısı olmuştur. TİP'in ikinci kuruluşunu da bugün kutlamamızın mutluluğunu duymaktayız. (Alkışlar) Hepinize kardeş selâmları.

MACİT BİLGE KONUŞUYOR

BÜYÜK GÜN VE

DEVİRMİCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU'NUN DÜZENLEDİĞİ 1 MAYIS YÜRÜYÜŞÜ, BÜYÜK BİR DİSİPLİN İÇİNDE GEÇTİ.

ÜÇYÜZBİNDEN FAZLA İŞÇİ, EMEKÇİ, MEMUR VE ÖĞRENCİNİN 1 MAYIS BAYRAMI SERMAYEYİ TELESİLANDIRDI.

YÜRÜYÜŞTE EN İLGİNÇ GELİŞMELERDEN BİRİSİ, İŞÇİLERİN, ÖĞRENCİLERİ "SOSYALİST TÜRKİYE" SLOGANI ALTINDA TOPLAMAYA ÇALIŞMALARINI İDİ, "SOSYALİST TÜRKİYE" SLOGANI YÜRÜYÜŞ SIRASINDA ORTAYA ÇIKTI.

DISK'İN DÜZENLEDİĞİ YÜRÜYÜŞTEKİ DİSİPLİN, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN 1 MAYIS GECESİNDE COŞKUYA DÖNÜŞTÜ. ALFI BİN KİŞİLİK SPOR VE SERGİ SARAYI, 1 MAYIS GECESİ COŞKU İLE TAŞTI.

1 MAYIS GECESİNE, İSTANBUL BELEDİYE BAŞKANI AHMET İSVAN VE EŞİ, SOSYALİST ÜLKELERİN TEMSİLCİLERİ KATILDILAR. GECE YARISI SONA EREN TOPLANTIYA KATILANLAR, BELEDİYE OTOBÜSLERİ İLE DAĞILDILAR.

1 MAYIS GECESİNE ÇOK SAYIDA DEVİRMİCİ YAZAR VE SANATÇI KATILDI. 1 MAYIS GECESİ, DEVİRMİCİ SANAT GECESİ OLDU. GENCO ERKAL'IN TIP GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN'A SUNDUĞU KIRMIZI KARANFİL COŞKUYU DORUGUNA ÇIKARDI.

METİN ÇULHAOĞLU

1 Mayıs yaklaşıyor. Egemen sınıflarda, yayın organlarında daha çok sessizlik hakim. Arada "komünist ihtilal provası yapılacak" türünden manşetler görülüyor. Ancak sessizlik daha yaygın. Çünkü, burjuvazi ve iktidarı, birikimin bugünkü boyutlarında gösteriyi engelleyemeyeceğini biliyor. Eninde sonunda geriyeleceğini biliyor. Onun için sessize geçiştime yolunu seçiyor. Öyle ya, belki de 1 Mayıs kutlamanın geçecek, olan bitenden çok kişinin haberi bile olmayacak.

1 Mayıs yaklaşıyor. Küçük burjuva devrimciliği mangalda kül bırakmıyor. "Binlerce genç, gerçek devrimci tavrı koyacaktır gösterilerde", "Daha önceki DISK mitinginde kalan hesap 1 Mayıs'ta görülecektir" "1 Mayıs gösterileri, şanlı komün günlerini hatırlatmalıdır" vs. vs. Çünkü hâlâ yerlerini saymaktadırlar. 1976'ların kitle gösterilerini, 1968'in öğrenci gösterileriyle aynı sınırlar içinde görmektedirler.

1 Mayıs yaklaşıyor. Türkiye İşçi Partileri 1 Mayıs ve gecesi düzenlenen toplantı için hazırlanıyorlar. 1 Mayıs'ta birlikte, Partilerinin birinci kuruluş yıldönümünü kutlayacaklar. Türkiye İşçi Partileri bu kutlama gecesinde, büyük işçi gösterisini bütünleyeceğini biliyorlar. 1 yıl içinde aldıkları mesafe, izledikleri çizgi ile bu bütünleşmenin temsilciliğine layık olduklarını biliyorlar.

1 MAYIS 1976

1 Mayıs sabahı. Türkiye'nin çeşitli yörelerinden gelen işçiler, Beşiktaş'ta, Kabataş'ta, Sarıcahanede İstanbul işçi kardeşleri ile buluşuyorlar. Kollar halinde Taksim'e akın başlıyor. Beşiktaş'tan Taksim'e doğru onbinler hareket ederken, Sosyal-İş ve Basın-İş başta, Kabataş grubu Taksim'e ilerliyor. Sarıcahanede toplananlar, başlarında Petrol Kimya İş sendikası Genel Başkanı Dinçer Doğu, Taksim'e doğru yürüyor. Keramik-İş, Turizm-İş, Maden-İş, Hür Cam İş ve DISK'e bağlı diğer sendikaların işçileri, Bursa'lı işçiler,

DISK MITINGİ: BOYOK GÜN

Demir Döküm, Philips işçileri ve diğerleri, onbinlerce ağızdan haykırıyor "bağımsız Türkiye" "sosyalist Türkiye" sloganlarını.

1 Mayıs sabahı. Dün işçi sınıfının varlığını tartışanlar, bugün "işçi sınıfı hareketinin birliğinin, öğrenci gençliğin birliğinden geçtiğini" söyleyenler, 1 Mayıs'tan önce atıp mangalda kül bırakmayanlar efendi efendi yürümekte buluyorlar çıkar yolu. İşçi sınıfı, varlığı ile birlikte disiplini de bir kez daha kanıtıyor bunlara.

1 Mayıs'ın gündüzü, bir çok gözü açtı. Çok kafayı aydınlattı. Sorumsuzluğun, maceracılığın, gevezeliğin damgasını vurmadığı 300 bin kişilik bir kitle gösterisine tank oldu İstanbul ve tüm Türkiye.

1 Mayıs gündüzünün işçi, 1 Mayıs gecesinde de uzandı. 1 Mayıs, gündüzü ve gecesi ile bir bütün oluşturdu. Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği geceye katılan ve Spor ve Sergi Sarayı'ndan taşan binlerce kişi, 1 Mayıs gösterilerinin bilinç ve coşkusunu gece de sürdürdü. 1 Mayıs işçi bayramının bütünleyicisi, işçi sınıfı partisinin gecesinde görülen bilinç ve coşku oldu.

DÖNKÜLER VE BUGÜNKÜLER

Türkiye'de yıllarca işçi sınıfının varlığı tartışıldı. İşçi sınıfının varlığı anlaşılınca, bu kez tartışmalar işçi sınıfının gücü üzerinde toplandı. Sonunda, işçi sınıfının gücünü de kabul edenler, örnek zorunda kalanlar, bugün işçi sınıfının partisini tartışma konusu ediyorlar. "Partiler"den söz edip, "türkiye'de işçi sınıfı partisinin bulunmadığını" ilan ediyorlar.

Tartışma konuları değişiyor. Ama gruplar, akımlar değişmiyor. Dün işçi sınıfının varlığını savunanlar, bugün de işçi sınıfı partisinin varlığını savunuyorlar. Dün işçi sınıfının varlığını kabul etmeyenler, bugün de işçi sınıfı partisinin varlığını kabul etmiyorlar. Kimilerince pek karışık görülen ve gösterilmek istenen Türkiye solunda, olup bitenler bu kadar basit.

Somut gerçeklere, hareketin ulaştığı noktaya ancak rötaları olarak ulaşılablenler yalnızca örgüt ve eylem pratiğinin dışında kalanlar değil. Kimileri hem hareketin içinde görünüp, hem de hareketin boyutlarını anlayamadıkları için geride kalıyorlar. Geride kaldıkları için de eriyip gidiyorlar. En azından güçlenme yolunda en ufak bir adım dahi atamıyorlar. Dün varlığı inkâr edilen bir sınıf adına bugün parti kurmaya kalkışmaların sonu acıklı oluyor. Bir, program değiştirerek ilerleyeceğine sanıyor. Diğerine, adresi ve sahipleri ortada olmadığı için tebliğat yapıyorlar. Bir başkası, 1 Mayıs gösterilerine flamasının arında 17 kişi ile katılabilir. Ve nihayet biri, kurulduğu günden bu yana iki il merkezinde örgütlenilebilir.

Ama yine de, kendilerini ortalıkta "görmek" isteyenler bulunduğu için ortalıkta "görünüyorlar". Ortalıkta dolaşıyorlar. Buna karşılık, herkesin ortalıkta gerçek niteliği ile görüldüğü dönem noktaları da oluyor. Kutladığımız 1 Mayıs, böyle dönemeç noktalarından biri oldu. 15 - 16 Haziran, işçi sınıfının varlığını dosta düşmana unutulmayacak bir biçimde kanıtlamıştı. 6 yıl sonraki 1 Mayıs yalnızca bu kazanımı pekiştirmekle kalmadı. Günümüzün modası olan bir başka tartışmaya, "soldaki partiler" tartışmasına açıklık getirdi. 15 - 16 Haziran nasıl işçi sınıfının varlığını ve gücünü kanıtlamada bir dönüm noktası olduysa, 1976'nın 1 Mayısı, işçi sınıfının siyasal hareketinin gücünü kanıtlamada bir dönüm noktası oldu.

BİLİNÇ VE COŞKU

Dönüm noktasını, bilinç ve coşkunun çıkışması vurguluyor. 1 Mayıs'ı belki de işçi sınıfına inananak, ama kendi subjektif güçsüzlüklerinden doğan bir coşku eksikliği ile kutlayanlar oldu. Bunların yanında, işçi sınıfının gücünü ve rolünü bir türlü anlayamayan, ama "eylem coşkusunu"na kaplanlar var. Bilinçsiz coşkulularla, coşkusuz "inanlar" karşısında, 1 Mayıs'ta bilinçle coşkuyu bir araya getirebilen, yalnızca Türkiye işçi sınıfı ve Türkiye İşçi Partisi oldu. 1 Mayıs günü, Türkiye sosyalist hareketinin gevresine sardırılan sis perdesini bu şekilde araladı.

Gerçek coşku, bilinçten kaynaklanıyor. Bilinç ise yalnızca kitaplardan çıkmıyor. Hareketin gücüne inanmanın ve hareketin gerisinde kalmamanın verdiği bilinç, kitaplardan gelen bilinci tamamlıyor. Devrimci coşku böyle doğuyor. Ancak bu niteliklere sahip bir hareket, bilincini coşkusu ile bileme mutluluğuna tadabiliyor.

Geçmişte, işçi sınıfına inanmadan "gelecek güzel günlere iman ederim" oldu. Coşkuyu bilinç değil "iman" yarattı. Bu bilinçsiz coşku, ancak kurban verdi. Genç insanlar, bilinçsiz coşkunun kurbanı oldular. Bugün, işçi sınıfı gücünü kanıtladıkça, bilinçsiz coşkunun etki alanı daralıyor. Bilinçsiz coşkunun temsilcileri, etki alanları daraldıkça, bu niteliklerini de kaybetmeye başladılar. Dün, işçi sınıfı hareketi güçsüz ve dağınıkken dürüst, yiğit ve fedakâr unsurlar, kararsızlık ortamı içinde bilinçsiz coşkuya savruldular. Ama bugün hareket çok daha güçlü, çok daha derli toplu. Artık dürüst, yiğit ve fedakâr unsurlar, işçi sınıfı hareketini seçiyorlar. Geride kalıp öbür tarafı seçenler ise daha çok kariyerist, korkak ve pasifist kişiler. 1971 öncesinin goşımı ile bugünün goşımı arasında kişiler düzeyindeki farklılık burada yatıyor.

AYDINLIK GECE

TÜRKİYE'DE SOSYALİST HAREKETİN TEMEL SORUNU, KİTLELERDEKİ SOSYALİST POTANSİYEL İLE BU POTANSİYELİ ÖRGÜTLEYİP GÜCE DÖNÜŞTÜRECEK KADROLAR ARASINDAKİ GÖRECE UYUMSUZLUK. SOSYALİST ÖRGÜT, GELİŞEN BÜYÜYEN BİRİKİME AYAK UYDURMAK ZORUNDA. 1 MAYIS BU AÇIDAN DA ÖĞRETİCİ OLDU. GÜNDÜZ, ÖRGÜTLENMESİ GEREKEN BİRİKİMİN BOYUTLARINI SERGİLEDİ. GECE DE, ÖRGÜTLEYİCİ PARTİNİN YETENEK VE GÜCÜNÜ. BU NEDENLE SOSYALİSTLER YALNIZCA GECEYE BAKARAK REHAVETE KAPILMIYORLAR. GÜNDÜZÜ DE ANIMSİYARAK, ÖNLERİNDEKİ GÜÇ, AMA BAŞKA TALİPLİSİ BULUNMAYAN GÖREVIN BİLİNCİNE VARİYORLAR.

PARTİLİ OLMAK

Sosyalist harekette, partili olmak büyük bir anlam taşıyor. Partili olmanın anlamını en iyi partililer bilir. Ama öyle olaylar vardır ki, partili olmayanlara bile partili olmanın anlamını kavrayabilir. En azından sezdirebilir.

Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği toplantıya, partili olmayan, hatta partinin çizgisini benimsemeyen bir çok kişi katıldı. Ancak bunlar o gece partili olmanın taşıdığı anlamı kavradılar. Partinin saygınlığı, partili olmanın anlamını kavrayabilir. En azından sezdirebilir. O gece, Türkiye İşçi Partisi, partili olmayan binlerce kişiye bu mesajı ilettiler. Türkiye İşçi Partisi üyesi olmayan, ama geceye katılan bazı sanatçılar bu nedenle yalnızca "sanatlarını icra etmekle" kalmadılar. Sanatlarına, ürünlerine, zorlanmadan, yapaylığa kaçmadan ve kendiliğinden, ek bir duygu ve coşku boyutu kazandırdılar. Bu açıdan, TİP gecesini, solu bölünmüş görünenler için olduğu kadar, sanat-parti ilişkileri konusunda yıllardır kafa yoranlar için de verimli bir deney oldu.

Harekette, örgüt pratiğinden daha öğreticisi yok. Örgüt pratiğinin öğreticiliğinin dışarıya da yansması, hareketin ve örgütün gücünün bir göstergesi.

BUGÜNDEN YARINA VE SAFDİLLER

Dönüm noktaları, geçmişe ve geleceğe aynı anda ışık tutan bir nitelik taşıyor. 1 Mayıs gösterileri ve TİP gecesini, bir yönüyle geçmişe projektör tuttu. Geçmişin doğruları ve yanlışları, geçmişte kitleye kök salanlar ve gelip geçici olanlar 1 Mayıs'ın güçlü ışığı altında ortaya çıktı. Kafası hâlâ karışık olanların ve düşünce tembellerinin sayısı asgariye ininceye kadar, 1 Mayıs'ın geçmişi aydınlatmaya yarayan bu yönünü kullanmak gerekiyor.

Sosyalistler için ise, 1 Mayıs'ın geleceğe ışık tutucu yönü ön plana çıkıyor. Bundan önce, geçmişe Lenin'in sözleriyle ışık tutalım:

"Troçki, ideolojik çürüyüşün batağındakileri, Marksizmi savunmak gibi bir meselesi olmayan herkesi bir araya getirmektedir. Mücadelenin nedenlerini anlayamayan, görüş ayrılıklarının ideolojik kökenlerini açığa çıkarmak, öğrenmek istemeyen, bunların üzerinde düşünmek istemeyen tüm safdilleri bir araya getirmektedir. İçinde bulunduğumuz bu kargaşalık, dağınıklık ve kararsızlık ortamında, Troçki için günün kahramanı olmak, tüm döküntüleri etrafına toplamak la mümkündür." (Toplu Eserler Cilt: 17 S: 21)

TİP TOPLANTISI: AYDINLIK GECE

Bugün "bölünmüşlük ve birlik" adına ortaya çıkan safdiller ve düşünce tembellerinin hayalciliği bu sözlerde de sergileniyor. Çünkü sosyalist hareket içerisinde "kargaşalık, dağınıklık ve kararsızlık" ortamı yok. 1971 öncesinin ortamı buna daha yakındı. Ortam, ürününü, TİP'e karşı MDD'ciler birliği olarak vermişti o zamanlar.

1 Mayıs günü, "Kargaşa, dağınıklık ve kararsızlık" ortamının geride kaldığını kanıtladı. Bu ortamı geçmişe gömdü. Şimdi 1 Mayıs'ı "kargaşalık, dağınıklık ve kararsızlık" vehmi içinde ilkesiz birlik çağırılarını yapan hayalcileri uyarmak için kullanmak gerekiyor.

1 Mayıs'ın geleceğe dönük aydınlatıcılığı ise yine dönüm noktası oluşundan geliyor. 1 Mayıs, hem işçi sınıfı için hem de onun partisi için bir dönüm noktasını simgeliyor. Dönüm noktaları, farklı nitelikte yada boyutlarda yeni sorunların gündeme geldiği yol ayrırımları. Hareket, bir önceki dönemin bilinç ve birikimi ile yeni ve daha güçlü görevlere üzerine yürüyecek. Bu nedenle kimse rehavete, başarı sarhoşluğuna kapılmıyor. Kapılmamalı.

Türkiye'de sosyalist hareketin temel sorunu, kitlelerdeki sosyalist potansiyel ile bu potansiyeli örgütleyip güce dönüştürecek kadrolar arasındaki görece uyumsuzluk. Sosyalist örgüt gelişen, büyüyen birikime ayak uydurmak zorunda. 1 Mayıs bu açıdan da öğretici oldu. Gündüz, örgütlenmesi gereken birikimin boyutlarını sergiledi. Gece de, örgütleyici partinin yetenek ve gücünü. Bu nedenle sosyalistler yalnızca geceye bakarak rehavete kapılmıyorlar. Gündüzü de anımsayarak, önlerindeki güç ama başka taliplisi bulunmayan görevin bilincine varıyorlar.

SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ

Sosyalist hareket önündeki sorunları çöze çöze gelişiyor. Önünde çözüm bekleyen sorunu olmayan sosyalist örgüt yok yeryüzünde. Ancak, çözülebilecek sorunlarla çözülemeyecek sorunlar arasında bir ayırım yapmak gerekiyor. Güçsüzlükten kaynaklanan sorunların çözümleri olanaksız. Türkiye İşçi Partisi'nin önündeki sorunlar ise tersine gücünden, etkinliğinden kaynaklanıyor. Çözümün güvencesi de burada.

Örnekler kolayca sıralanabilir. TİP, kuruluşundan bu yana güncel olaylar karşısında güncel değerlendirmeler yaptı. Çözümler önerdi. Sorunları ve çözümlerini sloganlaştırdı. Bugün TİP'li olmayan, hatta TİP'e şu ya da bu nedenle "karşı olan" gruplar, örgütler bile TİP'in çözümlerini, önerilerini benimsemek zorunda kaldı. "Solda beş parti bulunduğunu" Allahın günü tekrarlayan çoğu kişiler de olaylara bakış açılarını TİP'in değerlendirmelerine göre belirleme durumunda kaldılar.

Bu, gücün bir göstergesi. Bilime dayalı olmaktan kaynaklanan ve niceliği aşan bir niteliksel gücün göstergesi. Sorunlar da bu güç ve etkinlikten doğuyor. Gücün ve etkinliğin yayıldığı çok geniş bir kitleyi örgütleyebilmek ortaya çeşitli sorunlar çıkarıyor. Bu sorunların çözümü de hareketin gücünde saklı, çünkü güç ve etkinlik, birikimi örgütleyecek yeni güçleri de örgüte kazandırıyor.

PUSUDA BEKLEYENLER

Kargaşa ve dağınıklık dönemleri geride kaldı. 1 Mayıs kargaşa ve dağınıklık dönemlerinin geride kaldığını tescil etti. Kargaşa ve dağınıklık dönemleri, beraberinde "patlama"lar getiriyor. 1971 öncesi kargaşası MDD patlamasını getirdi. 1971 sonrası dağınıklığı da bir süre "Kıvılcımlı patlamasını" ayakta tuttu.

Bunlar ve benzeri patlamalar artık gerilerde kaldı. Çünkü bunlara hayat veren ortam gerilerde kaldı. Şimdi, toparlanma sürecinde önemli adımlar atılıyor. Böyle dönemlerin de ilginç ürünleri oluyor. Toparlanma ve güçlenme dönemlerinde, hareketin içine "patlamalar" sokulmadığı için "sızıntılar" sokulmaya çalışılıyor. Dört parti ile birlikte diğer sızıntılar, birikimin ve hareketin içine daha çok sızmak üzere pusuda bekliyorlar. Güçten kaynaklanan olağan sorunları büyütüp, hareketi karalamak için fırsat kolluyorlar. Harekette görülen aksaklık ve eksikliklerin ilacının ve çözüm anahtarlarının kendilerinde olduğunu ilan ederek tekkelerine yandaş bulmaya çalışıyorlar.

1 Mayıs, bunlar için de öğretici olmalı. Hareketi kimin sürüklediğini, nereye ne kadar sızabileceklerini, kimi ne ölçüde karalayabileceklerini artık öğrenmeleri gerekiyor.

İstanbul'un büyük işçi yığınları var. Bu büyüklükten belki de bir süre sızıntılar da yararlanabilecek. Varlıklarına gerekçe olarak gösterecekleri işçi taraftarları olabilecek. Ancak, Türkiye'de sosyalist hareket sıfırdan başlamıyor. İstanbul'da başlayıp orada bitmiyor. Sıfırdan başlayıp gelişmeyi düşünenler sonunda hep sıfırda kalacaklar. Sosyalist hareket Türkiye ölçeğinde ve geçmişin birikimi üzerinde yükseliyor. Edirne'de, Ordu'da, Giresun'da, Kayseri'de, Manisa'da, Seydişehir'de, Ereğli'de sızıntılar değil, yalnızca sosyalistler var. Türkiye İşçi Partisi'nin siyasal hareketi ülke çapında yürüyor. Siyasal örgütlenmiş siyasal görünümü grupçukları ayıran nitelik farkı burada yatıyor.

SONUÇ

Türkiye İşçi Partisi'nin 1 yıllık pratiğini 1 Mayıs vurguladı. 12 Ekim seçimlerinin MC karşısında bir referandum niteliği taşıdığı bu nedenle CHP'nin desteklenmesi gerektiğini önce TİP söyledi, sonra akıllı başında herkes bu değerlendirmeye katıldı. Seydişehir'de kol gezen faşizme TİP göğüs gerdi. MC'nin iktidardan düşürülmesi gerektiğini önce TİP vurguladı, sonra başkaları "alaşağı edilmeli", "istifa zorunda bırakılmalı" şeklinde utangaçça da olsa TİP'in görüşüne katıldı. MC'nin düşürülmesinde parlamento içi mücadelenin yetersizliğini ve kitle eylemlerinin etkinliğini de ilk kez TİP vurguladı. Bunun da sonuçları biliniyor.

1 yıl boyunca izlenen doğru çizgi, ürünlerini 1 Mayıs gecesini sergiledi. Şimdi TİP'lileri daha güçlü görevler bekliyor. Gelecek yılın 1 Mayıs'ı TİP'lilerin bu görevleri de başarıyla yeni görevler için şevkle ve umutla bildikleri bir başka büyük gün olacak.

Sosyalizmin gücüne inananların bundan hiç kuşku yok.

TMMOB KONGRESİ GEÇTİĞİMİZ HAFTA CUMA GÜNÜ ÇALIŞMALARINA BAŞLADI. KONUKLAR ARASINDA BULUNAN TIP GENEL BAŞKANI BORAN'IN KONGREDE YAPTIĞI KONUŞMAYI OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

Bugün Türkiye'de faşizmin tırmanmakta olduğu çok söylendi, çok yazıldı. Bu tırmanışın somut belirtileri de hergün gazetelerde sütun sütun boy göstermektedir. Bunların üzerinde ayrı ayrı durmayacağım. Ama bir husus var ki, çok önemli gördüğüm için, bundan önce başka vesilelerle yaptığım konuşmalarda da belirttiğim halde burada yeniden tekrarlamakta fayda görüyorum. O da, faşizmin tırmanışının, faşist bir yönetimin oluşturulmasının, çok bilinçli, planlı bir şekilde yapmakta, yürütülmekte olduğudur. Belki açık, tam boy bir faşizme gidilir. Belki gidilmez. Ama her iki halde de, faşist bir yönetimin oluşturulması, örgütlenmesi, adım adım planlı, bilinçli bir biçimde yapılmaktadır. Bu girişimler özellikle üç noktada yoğunlaşmaktadır.

DEVLET AYGITI ELE GEÇİRİLİYOR

Birincisi, devlet aygıtını ele geçirmekte. İktidarı pratikte, somutta uygulanması, yürütülmesi aracı olan devlet aygıtı ele geçirilmektedir. Geçirilmesi yolunda hergün yeni girişimler görülmektedir. Öteden beri Türkiye'mizde iktidarlar değiştiği zaman partizanlık denilen olay görülmüştür. Yani iktidara gelen partiler kendi taraftarlarını devlet aygıtında görevlere geçirmişlerdir. Ama bugün MC iktidarında olanlar, böyle bir partizanlık olayının çok ötesinde bir önem kazanmaktadır. Doğrudan doğruya devlet aygıtının en azından sağcılaştırılması, faşistleştirilmesi söz konusudur. Daha önceki gün yine gazetelerde MHP'nin yeniden Maliye Bakanı'ndan 3000 yeni kadro istediği haberi çıktı. Bunlar, devlet aygıtını ele geçirme doğrultusunda yapılan işlerdir.

İkincisi, öğrenim ve öğretim kurumları ele geçirilmek, genç kuşaklar şimdiden faşizme yatkin bir ideolojiye sahip kılınmak istenmektedir. Özellikle öğretmen okullarından uzaklaştırılan öğrencilerin sayısı 10 bini bulmuş ve artmıştır, gazetelerde çıkan haberlere göre. Öğretmen kıyımı her zamankinden daha büyük bir hızla ve şiddetle devam etmektedir. Öğrencilere yapılan saldırılar, içimizi sıztatan gencecik öğrencilerin söndürülmesi olayları, artık günlük haberler arasında yer almaktadır. Ve bu saldırı ve baskıların da, kanaatime esas hedefi, bir faşist yönetim için gerekli gördükleri anarşik ortamı yaratmaktan ziyade, orta ve yüksek öğretim kesimlerini ilerici, demokrat öğrencilerden ve öğretmenlerden temizlemek, onları sindirmekdir. Faşist bir yönetimin oluşturulmasının ideolojik düzeydeki şartı olarak da, bunlar yapılmaktadır.

ORDUDA NELER OLUYOR?

Sivil kesimde bunlar yapılırken, acaba orduda neler olmaktadır? 12 Mart döneminde, biliyoruz ki, o zamanın sıkıyönetim mahkemelerinin savcılarının hazırladıkları birçok iddianamelerde Türkesçi, milliyetçi-toplumcu görüşler açıkça yer almaktaydı. Gene biliyoruz ki, 12 Mart döneminde, orduda tasfiyeler, temizlemeler yapıldı. Acaba bu süreç durdu mu? Yoksa, bu temizleme, tasfiye hareketleri devam ediyor mu, sorusu aklımıza gelmektedir. MC iktidarının devlet aygıtının sivil kesiminde yaptıkları hatırlar, gözönünde tutarsak, orduda da bu tasfiye sürecinin devam etmekte olduğunu tahmin edebiliriz.

Ve nihayet son zamanlarda yer alan olaylar, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Alpkaya'nın istifaya emre durumunda bırakılması, onun yerine atanmış orgeneralin kararname sinin imzalanmaması, iki orgeneralin durdurulmuş bir korgeneralinin makama getirilmesi ve nihayet Alpkaya'nın davasında mahkemenin verdiği karar, bu kararın Milli Savunma Bakanı ve Genel Kurmay Başkanı'nı suçlayıcı nitelikte olması; bütün bu olaylar acaba birbirinden kopuk bir raslantı olarak aynı zamanda gelmiş olaylar mıdır, yoksa bun-

DEMOKRATİK GÜÇLERİN EYLEM BİRLİĞİ GELİŞTİRİLMELİ

KANIMCA, GENÇLİK KESİMİNDEKİ SALLIRI VE BASKILARIN ESAS HEDEFİ, BİR FAŞİST YÖNETİM İÇİN GEREKLİ GÖRÜKLERİ ANARŞİK ORTAMI YARATMaktan ziyade, ORTA VE YÜKSEK ÖĞRETİM KESİMLERİNİ İLERİCİ, DEMOKRAT ÖĞRENCİLERDEN VE ÖĞRETMENLERDEN TEMİZLEMELİK, ONLARI SINDIRMektir. FAŞİST BİR YÖNETİMİN OLUŞTURULMASININ İDEOLOJİK DÜZEYDEKİ ŞARTI OLARAK DA, BUNLAR YAPILMAKTADIR.

ların altında bilemediğimiz bazı nedenlerle bir bağlantı var mıdır? Bunlar çok düşündürücü sorulardır. Şunu da biliyoruz ki, bundan bir - iki ay önce, MHP yanlısı olarak bilinen bir yayın organında, Semih Sancar'a hitaben yazılmış bir açık mektupta, ordu kadrolarının aşırı milliyetçi olmasından, ordu kadrolarının, subay kadrolarının sola karşı tavır almaya götürülmesinden bahsediliyor.

TOPLUMUN DİĞER KESİMLERİNDE

Devlet aygıtı dışında da, toplumun çeşitli kesimlerinde, gençlik ve çalışan kesimlerinde, faşist yönetiminin yan güçlerinin hazırlanması girişimleri vardır. Gençlik kesiminde Öküt derneklerinin, daha arkadan Akıncı derneklerinin bulunduğu ve neler yaptıklarını biliyoruz. Ama gençlik kesiminin dışında da, memurlar kesiminde, öğretmenler kesiminde, teknik elemanlar kesiminde de Ökütü, daha sonra da Akıncı adıyla sağcı, faşist örgütlenmelere gidilmektedir. Yani gençlik ve çalışanların bu kesimi de faşist örgütlenmelerle kontrol altına alınmak istenmektedir. Aynı şey işçi sınıfı içinde yapılmaktadır. Ve işçi sınıfı içinde yapılan, elbette ki en önemlisidir. Çünkü işçi sınıfı toplumun temel bir sınıfıdır ve toplumda yalnız sosyalist mücadelenin değil, antiemperyalist ve demokratik mücadelenin de öncüsü, itici gücü işçi sınıfıdır. Dolayısıyla o sınıf içinde yapılan bu çeşit faşist örgütlenmeler girişimleri daha da önem ve anlam kazanmaktadır. Bir taraftan hep bildiğimiz gibi, doğrudan doğruya faşist ideolojiye sahip sendikalar oluşturulmaktadır. Ama bunun dışında bir de işçi büroları diye bir takım bürolar örgütlenmektedir ki, bunlardan bir tanesinin başında eski bir emniyet mensubu vardır. Ve bu işçi bürolarının görevi, grev kırmak, fabrikalara işçi adı altında komandolar sokmak ve gerektiğinde birkaç ay önce İstanbul'da yaptıkları gibi, silahlı çatışma durumları dahi yaratmaktır. Ve nihayet işçi kesiminde görülen son bir girişim gayet anlamlı-

SOLUN BİRLİĞİ, BERABERLİĞİ DENDİĞİ ZAMAN, BUNDAN SOLDA OLAN VEYA SOLDA GÖRÜNEN TÜM GÜÇLERİN, ÖRGÜTLERİN SON BİRİMİNE KADAR, SON BİREYİNE KADAR BİRLEŞTİRİLMESİ ANLAŞILMAZ. BU FİİLEN MÜMKÜN DEĞİLDİR. VE DÜNYANIN HIÇBİR YERİNDE, ORTAK CEPHELERİN ÖRGÜTSEL OLARAK OLUŞTUĞU YERLERDE DAHI, BU ÇEŞİT MUTLAK, SON BİRİMİNE KADAR BİRLEŞME, BERABERLİK HALİ GÖRÜLMEMEKTEDİR.

dır, üzerinde önemle durulması gerekir. O da işizlerin sendikalaştırılması girişimleridir. "İşsizleri sendikalaştırıyoruz" diye aslında yapılmak istenen şey, işsizler adı altında işsiz-sapsızları, lumpenleri örgütlemek, ve bunları gerektiğinde işçi sınıfına karşı örgütlü bir güç olarak kullanabilmektir. İşte yurdumuzda faşizmin tırmanışı, faşist bir yönetimin oluşturulması, böyle bir tablo çizdiği içindir ki, bugün demokratik ilerici güçlerin mücadelesinin güncel, ivedi hedefi MC'nin iktidardan düşürülmesidir diyoruz. MC iktidardan düşürüldüğü zaman onun yerini hemen demokratik, gerçekten haktan yana, ilerici bir iktidar alacak değildir. Parlatonun bileşimi, bugünkü şartlar buna müsait değildir. Ama bundan dolayı, böylece MC'nin düşürülmesinde ne fayda var, gibi bir düşünmeye saplanmak da çok yanlış olur. Böyle olması, MC iktidarının ortadan kaldırılması, düşürülmesi gereğini ortadan kaldırmaz, bir yana itmez, daha hafifletmez bile. Bu anlattığım tablodan dolayıdır ki, MC iktidarı toplumda en gerici, en tutucu, en faşist güçlerin odak örgütü olduğu, vurucu koçbaşı olduğu içindir ki, güncel ivedi hedef MC'nin düşürülmesidir. Ve bu, bugün için kendi başına yeterli bir hedeftir.

SOLUN BİRLİĞİ

MC'nin düşürülmesinde büyük rol, başta gelen rol, toplumun demokratik, ilerici, sol güçlerine ve bunların örgütledikleri işçi sınıfına ve müttefik emekçi sınıflara düşmektedir. Sola baktığımız zaman, şöyle bir iddia ile karşılaşırız. "Sol dağınıktır, parçalanmıştır; bu yüzden yeterince güçlü olamamaktadır." İddiaları vardır. Benim samimi kanaatim, solun parçalanmış, dağılmış olduğu konusundaki bu iddiaların çok abartılmış olduğudur. Solun birliği, beraberliği konusunda bazı noktaları hatırlamakta yarar vardır sanıyorum.

Birincisi, solun birliği, beraberliği dendiği zaman bundan sol'da olan veya solda görünen tüm güc-

BORAN VE ECEVİT TMMOB KONGRESİNDE

BİR SINIFIN GÜCÜ HAKKINDA MUTLAK OLARAK HÜKÜM VERMEK DOĞRU DEĞİLDİR. ÖNEMLİ SINIF GÜÇLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, DENGEDİR. GÖRECELİ OLARAK DENGENİN NE DURUMDA OLDUĞUNA BAKMAK GEREKİR. BU AÇIDAN BAKTIĞIMIZDA, BİZİM BURJUVAZİ DE AVRUPA'NIN BURJUVAZİSİ KADAR GÜÇLÜ BİR BURJUVAZİ DEĞİLDİR VE ONUN GÜCÜNE KIYASLADIĞIMIZ ZAMAN, İŞÇİ VE EMEKÇİ KİTLELERİN VE DEMOKRATİK GÜÇLERİN GÜCÜ HİÇ DE KÜÇÜMSENECEK NİTELİKTE DEĞİLDİR.

lerin, örgütlerinin birimine kadar, son birine kadar birleştirilmesi anlaşılmaz. Bu fiilen mümkün değildir. O kadar çok çeşitli, küçük küçük grupçuklara kadar uzanan bir sol yelpazeyi böyle son birimine kadar birleştirmek fiilen mümkün değildir. Ve dünyanın hiçbir yerinde, ortak cephelerin örgütsel olarak oluştuğu yerlerde dahi, bu çeşit mutlak, son birimine kadar birleşme, beraberlik hali görülmemektedir.

İkincisi, sol olan veya görülen örgütler ve akınlar arasında, bazılarının arasında, öyle politik çizgi farkları vardır ki bunların biraraya gelmesi mümkün değildir. Çünkü kitlesel mücadele verdiğiniz zaman, sadece emperyalizme karşı olmakta, faşizme karşı olmakta birleşmek, yani böyle genel ve soyut bir düzeyde birleşmek kafi gelmemektedir. Somut, ayrıntılı hedeflere ve yöntemlere ilişkin olarak aşgari müşterekleri bulmak ve oralarda birleşmek gerekmektedir.

Üçüncü bir nokta, solun birliği, beraberliği söz konusu olduğunda, esas birlikten, beraberlikten masat, kitlesel güçlerin birliğini ve beraberliğini sağlamaktır. Hep bildiğiniz gibi, toplumu değiştirecek, toplumun demokratikleşme sürecini ilerletecek, faşizme emperyalizme karşı koyacak temel güç işçi ve emekçi kitlelerdir, sınıflardır. Dolayısıyla örgütler arasında birlik ve beraberlik söz konusu olduğunda, ancak bu sınıfsal güçleri kitleleri etkileyebilen, kitle tabanı oluşturabilen, kitle hareketlerini etkileyebilen örgütler arasında beraberlik ve birlik oluşturulması söz konusudur. Yoksa diğeri kağıt üzerindedir, şeklidir.

HER NE PAHASINA BİRLİK DEĞİL

Son bir nokta ise şu: Sol kanattaki belli başlı örgütler, akımlar arasında bir beraberlikten söz ede-

bilemek için mutlaka bu örgütler temsilcilerinin bir yuvarlak masa etrafında oturup görüşmeleri, sonunda bir protokol, ortak bir program imzalamaları, ya da diğer şekillerde yazılı metinler teati etmeleri gerekir. Eğer beraberlik ve birliktelik bu düzeye ulaşmışsa, elbet istenecek bir şeydir, sevinilecek bir olumdur. Ama bu yok diye, hiçbir beraberlik yok, hiçbir birliktelik yok, sadece dağınıklık, parçalanma var demek yanlıştır. Beraberlik, birliktelik, zaman içinde, bir süreçle oluşacak bir husustur. Bu süreç içinde beraberlik, birliktelik, oluşur ve belli bir ölçüden sonra, belli bir olgunluk düzeyine ulaştıktan sonradır ki, bu beraberlik, birliktelik, ilişkilerine kurallara bağlı, daha somut bir biçim, bir düzen verilebilir.

Bu sebeplerdir ki, solun parçalanmış, bölünmüş dağınık olduğu iddiaları kanaatimce abartılmıştır. Bugün solda bir beraberliğe, birliğe doğru yönelme açık seçik görülmektedir. Hedefler açısından görülmektedir. Eylem beraberliği açısından görülmektedir. Örneğin MC'nin iktidardan düşürülmesi gereği, gerek siyasal örgütler gerekse siyasal olmayan örgütler tarafından benimsenmiş ve tekrar tekrar verilen demelerde, bildirilerde dile getirilir olmuştur. MC'nin düşürülmesi için parlamento olanaklarının sonuna kadar kullanılması gereği, ama parlamento içi mücadelelerle yetinmeyip kitlesel eylemlere de girişilmesi gereği; bu husus da bugün genellikle kabul edilmiştir ve uygulanmaktadır. Faşizme ortam yaratmamak gereğiyle kitlesel hareketlerden çekime tavrı bugün hemen hemen tamamen ortadan kalkmıştır. Eylemler yapılmaktadır, örgütlenmektedir ve çeşitli siyasal olan ve olmayan örgütler mensupları birbirlerinin eylemlerine katılmakta, bu eylemleri desteklemektedirler. Bunlar çok olumlu, çok sevindirici gelişmelerdir. Asla küçümsenmeyecek gelişmelerdir. Ama yeterli mi

ECEVİT'İN TMMOB'DEKİ KONUŞMASINDAN:

"Siyasi tavrı alış kurallarının başında halkla bütünleşmek gelir. ... Halktan daha ilerici olma hevesiyle halktan kopanlar, toplumun dışına düşenler, devlet gücünü de bir ölçüde yanına alabilen egemen güçler karşısında savunmasız ve etkisiz kalırlar. İkinci bir kural, direnelerin, direnme gereği duyanların, kendi aralarında geçerli dayanışma yöntemlerini bulabilmeleridir...

CHP, raporda belirtilen bu kurallara uygun bir siyasal davranış biçimini, bütün gücüyle desteklemeye hazırdır. Gücünü soyut siyasal mücadelelerde harcamak yerine, somut sorunlardan hareketle iç ve dış sömürüyü teşhir çalışmalarına, öncelik vermek, benim görüşüme göre de en etkin ve en geçerli siyasal tavrı alış biçimidir. Eğer bütün meslek kuruluşları, bütün mühendis ve mimar odaları, demokratik mücadelelerini öncelikle ve özellikle kendi meslek açılarından düzenin çelişkilerine ve zayıf noktalarına yöneltirlerse, bu, siyasal mücadelelerin en etkin ve en güçlüsü olur. İçinden çürümüş bozuk düzenin kaleşi, böylece, her yanından yayılım ateşine tutulmuş olur. Faşizm tehlikesine karşı mücadele, yalnızca faşizmi köktüleyerek yürütülemez. Yalnızca rejim konularıyla sınırlandırılmaz. Mücadele temelde bir düzen mücadelesidir. Öyleyse öncelikle düzene yüklenmek gerekir.

Her kuruluşun değişik açılardan değişik gerçekleri açıklarken bir amaca, bir hedefe yönelmeleri, bozuk düzenin köhnemiş duvarlarını kısa sürede çöktürmektedir. Bu kuruluşların ve bu kuruluşlarla bir amaca yönelen siyasal örgütlerin, işbirliği elbette gereklidir. İşbirliği olmadan dayanışma olmaz. Ancak geçerli işbirliği, gerçekçi bir iş bölümüne dayanır. Böyle bir iş bölümüne dayanan geçerli ve etkin bir işbirliğine ve dayanışmaya CHP hazırdır. Bunun kurallarına ve ayrıntılarına görüşme zamanı da gelmiştir. Bu arada örgütlenmeye ilişkin bazı sorunların çözümünün ortak mücadelesini de gündürmek gerekir. CHP örgütlenme hakkını ve bu hakkın uygulanmasına getirilen sınırlamaları kaldırmak için üzerine düşeni yapmaya kararlıdır.

diyeceksiniz. Şüphesiz yeterli değil. Ama bugünkü duruma statik olarak bakmamalı, nereden nereye doğru, nasıl bir gelişme çizgisi var, ona bakmak gerekir. Buna bakıldığında zaman da, durumun olumlu ve sevindirici olduğu görülür. Elbette ki umulur ki, bu birliktelik ve beraberlik giderek daha somut, daha düzenli bir biçim alacaktır.

SINIFLAR VE GÜÇLERİ

Sonra şunu da hatırlamak gerekir ki, sınıf güçleri söz konusu olduğunda, bir sınıfın gücü hakkında mutlak olarak hüküm vermek doğru değildir. Önemli olan sınıfların ayrı ayrı, müferiden sahip oldukları politik toplumsal güç değil, sınıf güçleri arasındaki ilişki, dengedir. Dengeye bakacaksınız. Göreceli olarak ne durumdadır, ona bakacaksınız. Dolayısıyla bugün işçi ve emekçi kitlelerin mücadelesi henüz gönlün arzu ettiği düzeye gelmemiş olsa da, ilerici demokratik güçlerin mücadelesinde birliğe, beraberliğe doğru alınacak daha çok mesafe bulunsa da, güçler dengesi açısından işe baktığımız zaman görürüz ki, bizim burjuvazi de Avrupa'nın burjuvazisi kadar güçlü bir burjuvazi değildir ve onun gücüne kıyasladığımız zaman işçi ve emekçi kitlelerin ve demokratik güçlerin gücü hiç de küçümsenecek nicelikte değildir. Ve bugün Türkiye'de açık, tam boy faşizm oluşmuyor, çekişmelerimiz, bu toplumda başta işçi sınıfı olmak üzere tüm demokratik güçlerin, örgütlerin gösterdiği dirençte, verdiği mücadeleden dolayıdır. Onun için gelecekte umutla bakıyoruz, umutla bakmak için her sebep vardır. Somut gelişim umut vericidir. Bundan ötede biliyoruz ki, genel ilke olarak, tarihin akışı bizimdedir ve tarihin akışının önüne geçmek kimsenin elinde ve gücünde değildir.

İŞÇİ SINIFININ PARTİSİ

1 Mayıs 1976'nın aydınlık gecesi, sanata da aydınlık getirdi. Yukarıdaki sözlerin daha iyi anlaşılmasına yardım etti. Devrimci sanatın nasıl yapılacağını, "devrimci sanatın sosyalist sanat olduğunu" gösterdi. Sanat ve sanatçıları, "birkaç bin imtiyazlı'nın bunalmış, sağlıksız çevresinden çekip çıkaracak ve geniş emekçi yığınlarla ulaştırılacak yola ışık tuttu.

Devrimci sanatçılar, işçi sınıfımızın 52 yıl sonra yeniden kutlanan bayramında unutulmaması için katıldılar. Büyük sanatçı Genco Erkal, 1 Mayıs mitinginde yüzbinlerce işçiye onların büyük şairi Nâzım Hikmet'in ölümsüz sesini ulaştırdı. Aynı 1 Mayıs'ın coşkulu gecesinde, Kemal Özer, Bekir Yıldız, Şükran Kurdakul, Ruhi Su, Sümeyra, Dostlar Tiyatrosu, Onat Kutlar, Yavuzer Çetin, Afet İlgaz, Genco Erkal, Rahmi Saluk şairlerle, türkülerle, oyunlarla, konuşmalarla o yüz binlerin öncülerine seslendiler. Türkiye İşçi Partililerinin oluşturdukları ekipler, dünya işçi sınıfının marşlarını, Anadolu'nun çeşitli yörelerinin halk oyunlarını sundular.

KEMAL ÖZER'İN ŞİİRİ

Şair Kemal Özer geceye aşağıdaki şiiriyle katıldı (şiirler bant çözümlerinden alındığı için mısra dizilişleri farklı olabilir):

Yetmez tek başına bu öfke
Parmaklarının ucuna basıp doğrusuna da yerinden
Östüne yürüsen de karşılaştığın vakit
Çekip alsan da hatıra yakalarını eline
Suratına yapıştıran da yunruğu
Getirmeye yetmez kavgaanın sonunu.
Uyanıklık ve örgütlendik sonra
Yaşadık suyu havaşı güneşi
Turakmış kalleslikmiş, akla getirmeden mapulara düşürülmeyi
Yeni doğmuş gün nasılsa öyle
Hazırdık eğişinde aydınlığın
Yaşadık beynimizin kıvrımlarında, sokakta, fabrikada, kalabalık alanlarda

Göze aldık işsiz kalmayı, sürgünü, işkenceyi
Biri bitmeden biri bağlayan binlerce olumsuz işlemi.
Yaşadık iç işleyen dönekliği
Bir daha yüzüne bakmamayı bir arkadaşım
Satın alındıca düşünce, ele verildiği inanca
Acıyı git gide iç işleyen bütün bunları.
Yaşadık bir bir karanlık günleri, ne kadar ışık sızdırmassa duvarlar
Özgürlüğü boğmaya yetmeyecektir.
Anladık ekmeği ve eği üretir gibi
Umutu ve yarını da üretmek gerekir.
Anladık korumak gerekir üretimi
Ve silahlanıp çıkmak karşısına düşmanın.
Yaşadık tek tek değişimdeki ekşiği
Güçlüyüz anladık bir araya gelerek.
Güçlü savaşçıları olduk yaşamın.

BEKİR YILDIZ'IN KONUŞMASI

Türkiye Yazarlar Sendikası Yönetim Kurulu üyesi, hikâyecisi Bekir Yıldız, aşağıdaki konuşmayı yaptı:

"Her zaman Türkiye işçi sınıfının mücadelesinin yanında olan Türkiye Yazarlar Sendikası'nın selâm ve merhaba arkadaşlar.
Hepimizin bildiği gibi, iki gün önce dünya ile güneş arasına ay girdi, gökyüzü kararı; hava sıcaklığı düştü anımsın. 2006 yılında yeniden tutulacakmış güneş, yani otuz yıl sonra. Hiç düşündünüz mü, özgürlük, demokrasi ve dayanışma gününce 1 Mayıs, ülkemizde kaç yıldan beri karanlıktır? Yani emeği güneşle benzetilecek, yaratılan emekle sahibi olmasın gereken hayatın arzusu giren ne? Yıllardan beri süren bu karanlığın sorumluları kimlerdir? Hepimizin bildiği gibi, emekle hayatın arasına giren karanlığın ismi emperyalizmdir ve sorumluları gerek yurt içinde, gerek yurt dışında olsun, sömüren herkeştir. Bu-

rada karşınızda bir yazar olarak bulunuyorum. Yıllarca ben de işçilik yaptım. Hatta dış göçe bile katılıp, emeğimi Alman sermayesine sattırdım. Eğer bir ülkenin yer altı ve yer üstü değerleri ele geçirilmişse, bu değerleri ele geçirenlerin ülkesine doğru yola çıkmak kaçınılmazdı. Bu, emperyalizmin yeni bir sömürü yöntemiymiş. Aslanları ormanda avlamak yerine, su başlarında bekliyorduk. Çünkü emperyalizmin biliyordu ki, aslan er - geç su içmeye gelecekti. Ama biz bugün su geçte de biliyoruz ki, önemli olan su başlarında vurmak değil, değerlerimizi ele geçirenler karşılığında, örgütlü bir mücadele vernektir. Bu mücadelenin sanatsal kuralları nedir? İşte size bu konuda birkaç söz söylemek istiyorum. Sanat, çağımızda teknolojik aşamaları yaratılan emekle, bu aşamaları ele geçirenler arasındaki kavgaaya çoğu kez sırt döndüğünden, hayatın, değişecek olanın öncülüğünü yapabilmek olanağını yitirmişti. Bir örnek vermek gerekirse, , uçak icat edildiğinden beri taşıdığı insan sayısından çok insanın ölümüne başına bomba yağdırmıştır. Tavrı uçağa evet, uçağa bomba koyan çıkar hayır olmalıdır. Oyleyse sanat, insanı tüm çelişkileriyle kavramak, devrim ortamını hazırlamak için politikayla bütünleşmek zorundadır. Sanatçının özgürlüğü, ancak işçi sınıfının güçlenmesine bağlıdır. İşçi sınıfı nasıl güçlenecektir? Bu süreçte sanatın işlevi nasıl olacaktır? İşçi sınıfının güçlenmesi, devrimci sendikaların, partilerin sınıf mücadelesini yaygın, etkin bir biçimde geliştirmesine; toplumsal sanatın işlevi de, bu süreçte işçi sınıfının yanında yer almasına, onun mücadelesine katkıda bulunmasına bağlıdır. Yıllardan beri içeri alınan sosyalistler, kırmızı kravat, kırmızı gül taktı diye tutuklanan kişiler, bugün bu bayrama dışarda katılabiliyorlarsa, bu, işçi sınıfının egemen sınıflara karşı gücünü ortayakoymasıyla açıklanabilir ancak. Ama hepimizin bildiği gibi, hâlâ bize, toplumu yazarlara, işçi sınıfının yanında edebiyat yapmamak istemiyorlar. Bugüne kadar yarı-feodal yerlerde yaşayan, dış göçlere taşın, yeni yöntemlerle sömürülen insanlarımızın ilişkin hikâyeler yazdım. Bu hikâyelerden biri de "Ölü Soğumadan" isimli hikâyedir. Hiç biriniz okumadınız "Ölü Soğumadan". Çünkü bu, bir gerdide yayımlanır yayımlanmaz yasaklandı ve 7,5 yılla yargılandım. Bu hikâyeyi burada okumam hâlâ suç olduğundan, sizlere bilrikişi raporundan kısa bir özet sunacağım. Hikâyede, şair ana olarak nitelenen bir kadının son anları anlatılmaktadır. Ancak bu arada, kadının son anlarında kendi yaşantısını düşünmesi de hikâyenin içinde yer almaktadır. Şair ana, 1 Mayıs'ta şiir okuyan, grevlere katılan emekçilere öğulların diyen bir işçi olarak tanıtılmaktadır. Şair ananın son anları geldiğinde, yanındakiler onu mutlu edebilmek için bir ihtilâl olduğunu ve hükümetin devildiğini söylerler. Söylenen sözlerin bir hikâyede geçtiği ve farazi olarak devlet düzeninin değiştiği imesi, burada kanımızca ileri sürülemez. Gerçekten hikâyeler çoğunlukla gerçek olayları canlandırmazlar. Ancak burada önemli olan, o hikâyeye ile anlatılmak istenen husus, başka bir deyişle, okuyucu üzerinde yaratacağı etkidir.

Arkadaşlar, az önce söylediğim gibi, toplumu yazarlara işçi sınıfı yanında edebiyat yapmamak istemiyorlar. 92. yaşında ölmek üzere olan, ama bir türlü ölemeyen şair ana, olamış bir olayı olmuş gibi anlatırmış, yani bayal ettirmeye bile razı olamıyorsa burjuvazi, işçi sınıfının güçlenmesinden korkuyor demektir.

Onların korkusu, bizim gücümüzdür aslında. Evet, onların korkusu bizim gücümüzdür.

Nice 1 Mayıs'lara! Selâm!"

ONAT KUTLAR'IN KONUŞMASI

Sinema yazarı Onat Kutlar ise konuşmasında şunları söyledi:

"Arkadaşlar, ülkemizde bugün ilk kez, bağımsızlık ve faşizme - emperyalizme karşı mücadele andı için yüz binler arasında Türk sinema emekçileri kendi yerlerini aldılar ve gene ilk kez, grevdeki Acar Film Stüdyosu işçileri sınıfsal kavgalarını, Türkiye işçi sınıfının kavgaası ile omuz omuza yürüttüler. Bu olay, gerici, yoz ve çağdışı bir kültüre olduğu kadar, emperyalizmin emrindeki kültüre karşı da Türk ve dünya işçi sınıflarının çıkarına bir devrimci sinemaya savunana bizler için tarihi bir olaydır. Bugün Türkiye sinema emekçilerinin sesinde, faşist tiranlığın en etkin silahlarından biri olan sansür karşı, kitleleri ayırtan, sıfırlayan sömürü sinemasına karşı, gerçek demokratik örgütlenmeyi onleyen faşist 141 - 142'ye karşı, bilime - sanata düşman bir avuç işbirlikçi tacire karşı, emekçi sınıfların çıkarlarını yok etmek isteyenlere karşı verilen tarihsel mücadele yeni boyutlara ulaştı. Bu yüzden, bu akşam - 7 P'in kuruluş yıldönümü nedeniyle burada toplanan sizlere bu taze heyecan ve güçle seslenmekten mutluluk duyuyorum.

İŞÇİ SINIFININ SANATÇILARI

Arkadaşlar, bir ülkenin kültürü o toplumun yapısının bir aynasıdır. Bir ülkenin kanını gülyacağı tüccarları, zilli soytarları, özgürlüklerin üzerine şal kapatanlar emiyorsa, o ülkenin şiirinde zil, şal ve gül de görürüz. Bir ülkenin sokaklarında, okullarında, fabrikalarında gececi delikanlılar kurşunlanırken, kılı kırpırdamayanlar varsa ve yoksul halkımızın kazanında taş çorbasi pişiyorsa, o ülkenin televizyonunda gerçekçi üstüne kargalar da üşür, leş kargaları da üşür. Ve o ülkenin televizyonuna kara taşlar da düşer. Bir ülkede para babaları, işçinin alnterinden çalınmış banknotlar istiflendikçe, yolsuzluklar, vurgunlar, talanlar artıkça zil takıp göbek atıyorsa, o ülkenin müziği çalgılı gazinoların göbek havasıdır. Ve ağalar ve paşalar ve beyler ve küçük hanımlar ve hanımefendiler, Anadolu'nun çıplak çocuklarının rızasını zikkimlanıyorlarsa, onların sinemasında çıplak kadınlardan, yoz ilişkilerden başka bir şey göremezsiniz.

Ama emperyalizmin, gizli - açık faşizmin sultası altındaki her ülkede olduğu gibi, bizim ülkemizde de bir başka ses var. Sol memeleri altındaki cevahir çarpan kursunu şiirinin namlusuna koyup namussuzun, katilin alınma yöneltten şair, halkını paslanmaz çelikten bir inanca her gün bileyen yazar, yüzyıllardır ezilen halkımızın derin kültüründen süzölmüş sözleri ve ezgileri dile getiren müzik ustası, yoz politika sahnesinin gerçeklerini, doğrusunu gösterip çeviren tiyatro sanatçısı ve emekçilerin umutlarını, arkadaşlarını, arkadaşlığını milyonlarca seyirci ile paylaşan gerçek sinemacı varsa bir ülkede, bir başka ses de var demektir. İşte bu yüzden, burada halkımızın, işçi sınıfının çıkarlarına dönük sinemayı daha doğmadan öldürmeye kalkan faşist sansürü bir daha lanetlemek amacıyla konuşuyorum. Gene buradan, bütün devrimci Türk sinema emekçilerinin ve onların en yiğidi, en çok sevdiğimiz Yılmaz Güney'in hepimize selamlarını iletmek üzere konuşuyorum".

Onat Kutlar'ın bu son sözlerinin ardından, salon "Yılmaz'a özgürlük" diye ayağa kalktı; bu namuslu sinema emekçisine sevgilerini ilettili.

ŞUKRAN KURDAKUL'UN ŞİİRİ

Şair ve yazar Şukran Kurdakul da "Partim" adlı şiirini okudu:

Partim, güç bayrağım
Dalga dalga Türkiye'de, düşünceler gibi derin, umutlar gibi sonsuz
Bir tezgâh seziydi önce, tarlada tohum ve başaktı
Tezgâh varsa, toprak varsa, insan varsa Türkiye'de
Partim kurulacaktı.
Partim işçinin, köylünün, aydının örgütü
Partim güç bayrağım
Dalga dalga umudun, bilincin, kardeşliğin örgütü
Biz varız yaşamda, emeğin kutsal gücü var
Bütün değerlerin sahibi yüce insan
Düşünce hayata geçince
Bilincini silah gibi kullandığın zaman
Suyu keşilmiş değirmenler gibi kalacak onlar.
Partim işçinin, köylünün, aydının örgütü
Partim güç bayrağım -
Dalga dalga umudun, bilincin, kardeşliğin örgütü

NAZIM VE GENCO

Sağlığında "şairlerinin bütün dünya dillerinde söylenirken, kendi dilinde yasak olmasının" acısını çeken koça Nazım, Genco Erkal'ın olağanüstü yeteneğinin de katkısıyla, binlerce yurttaşının yüreğini tutuşturdu. Binlerce insan, Genco'yla birlikte söyledi "Güneşi İçenlerin Türküsü"nü. Genco Erkal "Bir ölü yatıyor / vurdular / kurşun yarası / kızıl bir karanfil gibi açmış alınnda / İstanbul'da Beyazıt Meydanında" mısralarının ardından Genel Başkan Be-hice Boran'a kırmızı bir karanfil verirken "Sosyalist Türkiye" diye ayaklanan salon, milyonların özlemini haykırıyordu.

Ve binlerce insanın kararlı selâmıyla noktalandı 1 Mayıs 1976'nın aydınlık gecesi:

Düşmanı yenecek işçi sınıfımıza selâm!
Paranın padişahlığını,
karanlığın yobazın
ve yabancınn roketini yenecek işçi sınıfına selâm!

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Selâm yaratana.

AFET ILGAZ'IN ŞİİRİ

Hikâyeci Afet İlgaz da gecede "İşçi Kadından Küçük Kızına" adlı şiirini okudu:

Haydi kızım sen de bizim saflara katıl
Beş yaşındasın daha küçüksün ama
Ayrılıkları acıları: düşmanları tanıdın
Geç yanma

Sakin hastalanma küçük kızım
Sakin hastalanma
Geçtiğin sınıklar yeter
Kızılmış sarılıkmış
Sen akıllı kızsın anlarsın
Sana kim bakar sonra

Bak biz işlen bunalyoruz
Yüzümüz soldu kırışıklıklar
Yaşlanmak çökmek falan bir yana
Bir kitap bile okuyamıyoruz

Bize gelecek günleri hazırla
Kendimize ayracağımız bol, neğeli saatlerimiz olsun
Çocuklar ana baba yokluğu tanınmasınlar
Sorumluluklar acılar paylaşılın
Çile çekmek için gelmedik dünyaya
Sen anne olduğunda
Dayanacak bir toplumun olsun
Bak bana nasıl çıktım sertleştim
Sana senin gibileri sevmeyi öğreteceğim
Ağlama

DOÇ. DR. AHMET TANER KIŞLALI'NIN YÜRÜYÜŞ'E ÖZEL DEMECİ:

DEMOKRASİ EGEMEN SINIFLAR İÇİN BİR LÜKSTÜR

TÜRKŞ VE KOMANDOLARI DEMOKRATİK REJİMİ İŞLEMEZ HALE GETİRMEK İÇİN HIZLI BİR TIRMANMA İÇİNDELERSE, BU DEMİREL'İN ŞEFLİĞİNDEKİ FAŞIZAN TIRMANMANIN SADECE BİR BÖLÜMÜDÜR.

"CEPHE"Yİ GERÇEKLEŞTİREN EGEMEN GÜÇLER İÇİN DEMOKRATİK REJİM BUGÜNKÜ EKONOMİK KOŞULLARDA BİR "LÜKS" OLMUŞTUR. DEMİREL, TEMSİL ETTİĞİ EGEMEN SINIFLARIN GÜÇLÜ OLDUĞU BİR DÖNEMDE BİR DEMOKRASİ ŞAMPİYONU OLARAK ORTAYA ÇIKMIŞTI. BUGÜN O SINIFLAR GÜÇ KOŞULLARLA KARŞI KARŞIYA BULUNDUĞU İÇİN, PARLAMENTER BİR FAŞİZMİN ÖNCÜLÜĞÜNÜ YAPMAK ZORUNDA KALYOR.

● Demokratik rejimi bunalımdan kurtarabilmek için CHP ile AP'nin işbirliği yapmaları gerektiği bazı çevrelerce hâlâ öne sürülüyor. Ne dersiniz?

Eğer işbirliğinden kasıt ortak bir hükümet oluşturmaktır ise, böyle bir öneride bazı art niyetler bulunması olasılığı artar. Demirel hükümeti, özellikle ekonomik sorunlar açısından çok zor bir döneme giriyor. "Aman faşizm gelin" kuşkuğu ile CHP'yi uzunca bir süre hareketsizliğe ittikten sonra, bu kez de "cephe"nin müzminleştiği sorunların ağırlığına ortak etmek, bazı çevreler için akıllıca olsa bile, gerçekleştirilmesi çok zor bir hesaptır.

Eğer CHP-AP işbirliğinden kasıt ortak bir hükümet değil de demokratik rejimin aşgari müştereklerini üzerinde anlaşmak ise, soruna başka bir açıdan bakmak gerekir. İlk bakışta, seçimde iktidara gelme şansına sahip bulunan iki partinin, demokratik rejimin temel ilkeleri üzerinde anlaşmalarında zorunluk bulunduğu söylenebilir. Fakat bugün özellikle "hukuk devleti" anlayışı önemli yararlar almışsa, bu Demirel ve AP'ye rağmen değil, tersine onların isteği ve desteği ile gerçekleşmiştir. Türkçe ve komandoları demokratik rejimi işlemez hale getirmek için hızlı bir tırmanma içinde iderse, bu Demirel'in şefliğindeki faşizan Tırmanmanın sadece bir bölümüdür.

Üstelik, AP'nin hukuk devletinin temel ilkeleri üzerinde CHP ile bir işbirliğine razı olması, "cephe" anlayışının sona ermesi anlamına gelecektir. Oysa Demirel yeniden başbakan olabilmiş ve sağın oylarını büyük ölçüde yeniden partisinde toplayabilmişse, bunu bilinçli olarak sürdürdüğü "cepheleşme" stratejisi ne borçludur.

Demirel, ancak kendi ürünü olan faşizan tırmanış bizzat kendisini de bir kenara itecek bir noktaya vardığında, rejimin temel ilkeleri üzerinde bir anlaşmaya yanaşabilir.

● Demirel hükümetinin artık MHP'nin meclisteki üç oyuuna ihtiyacı kalmadığı öne sürülüyor. MHP'yi hükümet dışı bırakacak bir ortaklık formülü geçerli olabilir mi?

Çok daha fazla sayıda bağımsızların desteğine karşılık tek bir bakanlık bile verilmediği gözönüne alınır, Demirel'in MHP'ye duyduğu ihtiyacı meclisteki üç oydan gelmediği anlaşılır. Türkçe ve arkadaşları bir grup genci "komando kumpları"nda sokak karşılaşmaları için yetiştirirken, yasalara aykırı olan bu durumu göz yuman, daha da ötesi yardımı olan hükümetin başında gene Demirel vardı. 1961 Anayasasının önemli bir bölümüne karşı olduğunu saklamayan AP Genel Başkanı gelişmesini yasal yollardan önleyemeye-

diği sokak, yasa dışı yollardan baskı altına almayı planladı. Görülüyor ki, Demirel için önemli olan MHP'nin meclisteki üç milletvekili değil, sokaklardaki birkaç bin militandır. Türkçe ve arkadaşlarını hükümet dışına düşürecek bir formülü kabul etmek, Demirel açısından "cephe" anlayışını yanlışlığı ilan etmek olacağı için de düşünülemez. Fakat Anayasa Mahkemesi MHP'yi kapattırsa, Başbakanın bundan memnuluk duyabileceğini düşündüren nedenler vardır. Böylece hareket Demirel'in ilerden beri karşı olduğu bilinen bir anayasal kurumdun geleceği için, kimse bu karar nedeni ile kendisini suçlayamayacaktır. Ve durum "cephe" anlayışına ters düşmeyecektir. Üstelik, bir yandan hükümet MHP kanadı nedeni ile yönelen ve gittikçe güçlenen eleştirilerin önemli bir bölümü önlenirken, öte yandan bu partinin militanlarının ve oylarının bir bölümünün AP'ye yönelmesi olasılığı ortaya çıkacaktır.

● Sokak olaylarının devamı MC Hükümetini ne yönde etkilemektedir?

Demirel, zamanın İçişleri Bakanı Faruk Sükan aracılığı ile "komando"ların gelişimini kolaylaştırırken, ilk hedef olarak üniversiteleri denetim altına almayı umuyordu. Türkçe de 10 Ocak 1969 tarihli demecinde, artık "komando"ların sayesinde komünistlerin gelişemeyeceğini ve sokak olaylarının kısa sürede sona ereceğini öne sürüyordu. Aradan geçen zaman bu hesapların yanlışlığını ortaya koydu. Sağcı militanların zaman zaman devletin desteğinden de yararlandıkları hareketleri, sokak olaylarını önleyemeyeceği, daha da kanlı bir hale getirdi. Üstelik 12 Mart öncesinde solcu militanların bir kesimine karşı kamu oyunda yaygınlaşan kızgınlık, bu kez silahlı faşizan gruplara yöneldi.

Fakat herşeye rağmen, komünizm korkusunu "cepheçilik" stratejisi içinde kullanabilmek için, Demirel'in sokak olaylarının devamından belirli bir ölçüde yararlandığını düşünmek olanaklıdır. İlele dikkatlerin bu olaylar üzerinde yoğunlaşması, iç ve dıştaki başarısızlıkların gözden kaçırılmasını da kolaylaştırmaktadır.

Kısacası, hükümetin istediği sonuçları almaması gerekçe h zırlayacak, fakat hükümet karşı rejim dışı bir müdahaleye yol açabilecek bir noktaya da varmayacak gergin bir ortam, Demirel'in çıkarlarına uygundur. Ama olayların hükümetin denetiminden çıkarak

bu sınıra aştığı bir konusundayım. Çünkü "cephe"yi gerçekleştiren egemen güçler için, demokratik rejim bugünkü ekonomik koşullarda bir "lüks" olmuştur. Demirel, temsil ettiği egemen sınıfların güçlü olduğu dönemde bir demokrasi şampiyonu olarak ortaya çıkmıştı. Bugün o sınıflar güç koşullarla karşı karşıya bulunduğu için, parlamentere bir faşizmin öncülüğünü yapmak zorunda kalıyor.

Nasıl ki "cephe" kurulup kendisi de yeniden başbakan olurken başarılarında Demirel'in değil de çıkarlarını temsil ettiği çevrelerin idiyse; yarın daha iyi bir alternatif bulduklarında, aynı çevreler Demirel'i ve onu iktidara getiren mekanizmayı bir kenara itmekle tereddüt etmeyeceklerdir. Bunun en açık bir örneğini yakın geçmişimizde bulmak mümkün!

● Demirel'in birçok iç gelişmeleri olan dörtlü bir hükümet ortaklığını sürdürebilmesini başarı olarak değerlendirmek mümkün mü?

Yukarıda da açıklamaya çalıştım. Nasıl ki dörtlü "cephe"nin kurulması Demirel'in kişisel bir başarısı değilse, ortaklığın devam edip etmemesi de büyük ölçüde onun dışında veya üzerinde kararlaştırılan bir konudur. Sağın oylarının birkaç parti arasında bölündüğü dönemlerde, sermayenin bu partiler üzerindeki etkisi artar. Her yolsuzluk ve başarısızlık karşısında "cephe"nin meclisteki oyları biraz daha artıyorsa, bunun temel nedeni egemen sınıflardaki belirli bir korkunun sürmesidir.

Bazıları Ecevit'in tek ortaklık bile başademyerek hükümetten çekilmesine karşın, Demirel'in dörtlü "cephe"yi koruyabildiğini, ondaki siyaset adamlığı niteliklerinin üstünlüğüne bağlıyorlar. Oysa böylesine bir değerlendirilmenin sosyolojik bir dayanağı yoktur. "Cephe"de yer alan dört partiyi temelde birleştiren nokta, kurulu toplumsal - ekonomik düzenin, başka bir deyişle, egemen sınıfların egemenliğinin korunmasıdır. Bu hükümet, yalnız toplumsal uyanışı yasal olan ve olmayan yollardan bastırılmaya çalışarak bile, kendilerini bir araya getiren güçlere karşı görevini yapmış olur. Ve amaç açısından başarısız da sayılamaz. Fakat "düzeni değiştirmek" iddiası ile hükümete gelen CHP, temelde düzeni korumak isteyen bir ortaklık birlikte ve yasama organındaki sağcı bir çoğunlukla hiçbir şeyi değiştiremez hale düşerse, durum farklı olur. Demirel'in dörtlü sağcı cepheyi koruyabildiğini bir başarı sayılmayacağı gibi, Ecevit'in ikili ortaklığı bozması da - gene aynı nedenden dolayı - bir başarısızlık değildir.